

YENİ E-KONOMİ

WWW.VERGİALGI.NET

● OCAK - ŞUBAT - MART 2022

“YETERSİZ BAKIYE”

HAYAT PAHALILIĞI:
HALKIN NABZI

ENERJİ VERİMLİLİĞİ
VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

EKONOMİNİN
SAĞLIK SEKTÖRÜNE ETKİSİ

DERİNLEŞEN YOKSULLUKTAN
YAYGINLAŞAN YOKSULLUĞA

 VERGİALGI

ISSN 2791-6103

YENİ E-KONOMİ

YENİ E-KONOMİ
ELEKTRONİK DERGİ

ISSN: 2791-6103
3 AYDA BİR YAYINLANIR
YIL: 1 SAYI:4
OCAK-ŞUBAT-MART 2022

İMTİYAZ SAHİBİ

YENİ EKONOMİ DANIŞMANLIK AŞ.
ADINA
Mustafa SELÇUK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mustafa SELÇUK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Berkay KARAKAYA

EDİTÖRLER

Gülsun ŞENER GÜMÜŞ
Merve HALHALLI

GRAFİK - DİZGİ

Akif Furkan KARAGÖZ

REKLAM VE SPONSORLUK

Serhat AKTAŞ

YAZI KURULU

Akif Furkan KARAGÖZ
Berkay KARAKAYA
Berivan GÜNEŞ
Enes CEBE
Esin KOYUNCU
Gülsun ŞENER GÜMÜŞ
Merve HALHALLI
Mert YILDIRIM
Musa Mete GÜNALTAY
Mustafa YETER
Özlem EKMEKÇİ
Serhat AKTAŞ

Mottomuz

Gençlik bugünümüzdür

Reklam Rezervasyon

TEL: (312) 241 14 00

e-posta: bilgi@yeniekonomi.com.tr

İletişim Adresi

e-posta: bilgi@yeniekonomi.com.tr

www.yeniekonomi.com.tr

Konutkent Mah. 3028 Cd. No:16/A-11

Çankaya/ANKARA

EDİTÖRDEN

Kıymetli okurlar, ilk sayımızı sizlerin beğenisine sunmak için çalışmalarımıza başlayalı tam bir yıl oldu. Pandemiyle başladığımız bu serüvene bugün ekonomik krizle devam ediyoruz. “Yetersiz Bakiye” başlığı altında derlediğimiz 4. sayımızda döviz kurunda yaşanan artış sonucu halkın maruz kaldığı hayat pahalılığını işliyoruz.

VergiAlgi Gönüllü Genç Ekonomi Gazetecileri olarak, bu sayıda biz de çizgimizden çıkıyoruz. Bu doğrultuda, dergimizde yalnızca sektör içerisindeki profesyonellerden veya akademisyenlerden değil, hayat pahalılığın en çok etkilenen vatandaşlarımızın da görüşlerine yer verdik. Ekonomik krizin; göstergelerin veya istatistik oranların değişiminden ibaret olmadığını, insanların sosyal ve temel yaşantılarının nasıl etkilendiğini tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermeyi amaçlıyoruz.

YENİ E-KONOMİ Dergisinin “Yetersiz Bakiye” başlıklı 4. Sayısında bir yandan zam gelen ürün ve hizmetlerin profesyonelleriyle zamların sebebini konuşuyor, bir yandan vatandaşa hayat pahalılığın nasıl etkilendiğini soruyor, bir yandan da hane halkında yaşanan ekonomik tahribata çözümler üretmeye çalışıyoruz.

Tüm bu yaşananların bir an önce geçip gitmesini temenni ediyor, keyifli okumalar diliyoruz.

ÖNE ÇIKANLAR

VATANDAŞA SORDUK

S04 “Hayat pahalılığı sizi nasıl etkiliyor?”

BERK ÇAKAR

S22 “Türkiye ekonomik olarak bir krizin, sıkıntının içinde ama alışverişçiler hala yeteri kadar fiyat karşılaştırma platformlarını kullanmıyor.”

EKREM AYDOĞAN

S24 “Herkesin malumu ilaçta hammadde olarak neredeyse tamamen dışarıya bağımlı bir ülkeyiz. Döviz kurunun artışı direkt olarak ilaç bedellerini de artırmaktadır.”

CENK TÜLEMEK

S26 “Dünyada akaryakıt fiyatları ham petrolün varil fiyatına bağlı olmakla beraber yüzde yüz aynı şekilde gelişim göstermez.”

DOÇ. DR. BERK KÜÇÜKALTAN

S28 “En temel itibarıyla, bir mal üretiminde, bir hizmet sağlamada, bireylerin hareketlerinde enerji faktörü göz ardı edilemeyecek bir gerçek olduğundan, insan yaşamı için enerji kullanımının

KORAY KOÇER

S34 “Üretilen gıdanın israf edilme oranı Türkiye’de yüzde 40 gibi büyük bir paya sahip. Araştırmalar ülkemizde yalnızca evlerde oluşan yıllık gıda atığı miktarının kişi başı 93 kilogram olarak gösteriyor.”

SİNAN VENTURA

S36 “Satın almaya alternatif olarak gelişen kiralama yöntemi özellikle ülkemizde teknoloji ürünlerinin fiyatının yükselmesi, talebin düşmemesi ve taksit kısıtlamalarıyla birlikte büyük bir potansiyel iş modeli haline geldi.”

HÜSEYİN ÖZTÜRK

S38 “Hazır giyim sektörü, işleyişi itibarıyla hammadde ve girdilerin nihai ürün için alınan siparişlere göre önceden vadeli olarak temin edilmesi usulüyle çalışır.”

İSMAİL BAŞ

S40 “RentRovi ev sahipleri ve kiracılar için uçtan uca bir yönetim sunan orta ve uzun dönem dijital ev kiralama platformudur. Tamamen güvenilir ve şeffaf bir şekilde çalışmalarımızı sürdürdüğümüz RentRovi’yi, kiracı ve ev sahibi arasındaki süreci yönetmek ve ekstra maliyetleri ortadan kaldırmak amacıyla 2019 yılında kurduk.”

ÇORBADA TUZUN OLSUN

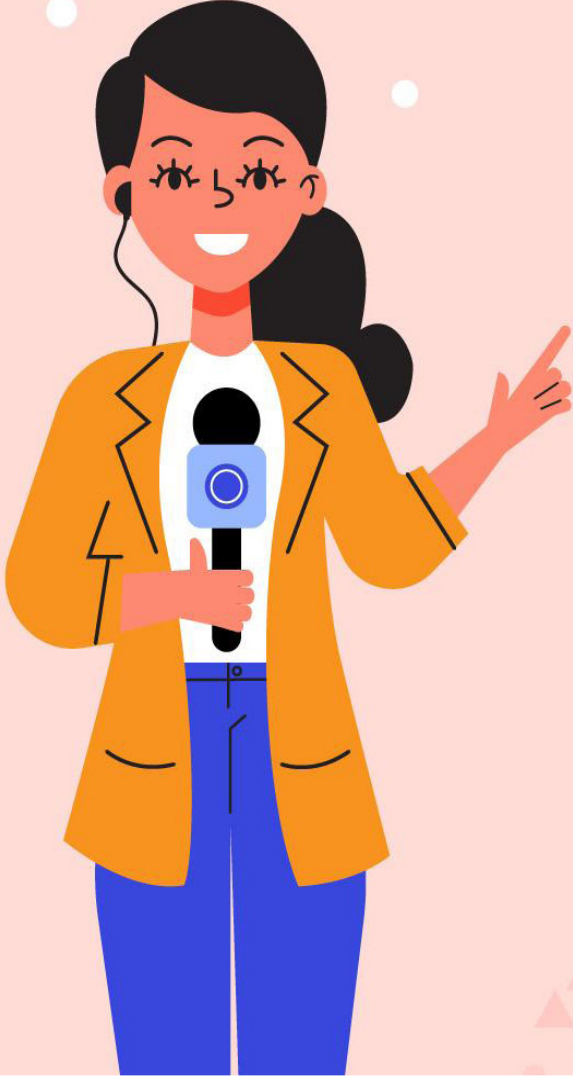
S42 “‘Yeni yoksul’ diye adlandırılan bir sınıf belirdi. Orta sınıftan belirli bir kesim yoksullaşmaya ve evsizleşmeye başladı. Mevcut şartlarla önümüzdeki süreçte daha çok artacak ve yaygınlaşacak.”

CEM ANADOL

S44 “İlaçların büyük bir kısmı ithal edildiğinden dolayı dövizdeki bu durum ülkemiz adına olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Dövizdeki bu dalgalanmalardan dolayı ülkemizde ilaç krizi yaşanmaktadır.”

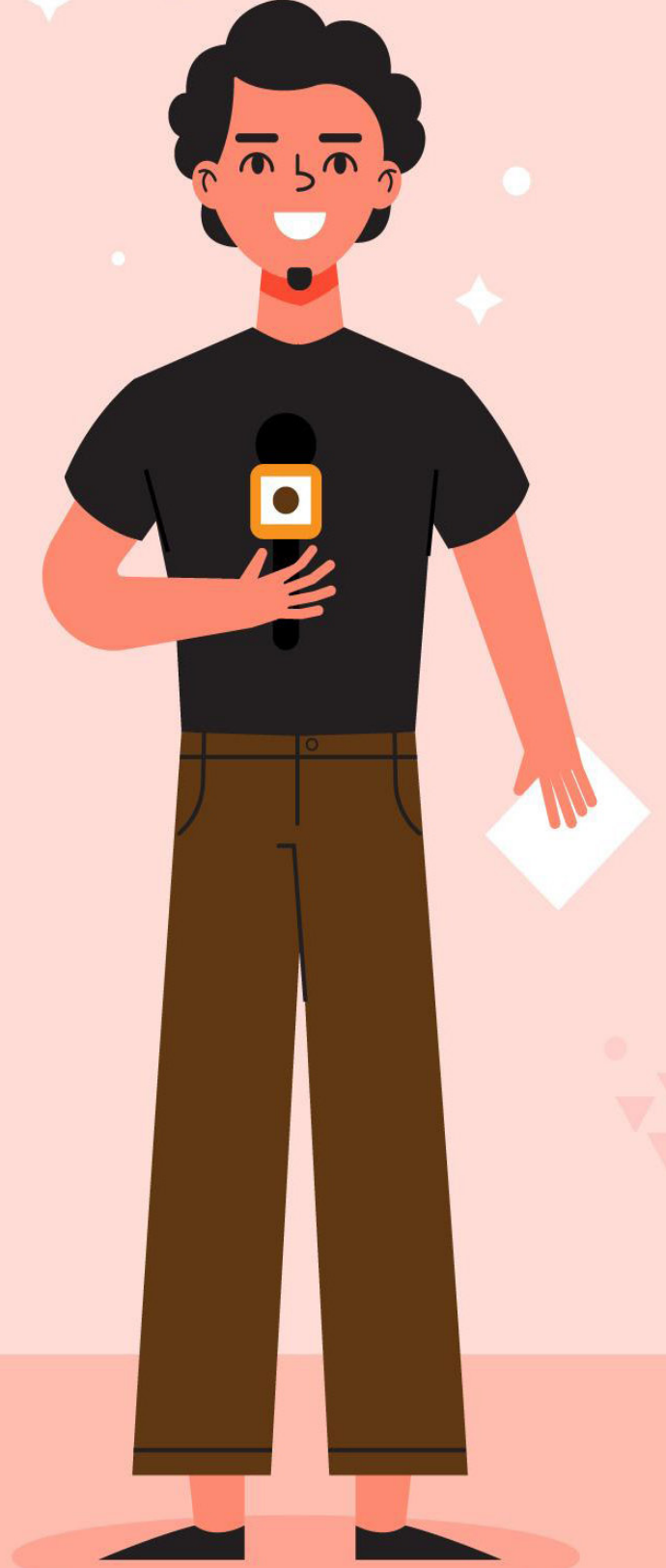
YENİ E-KONOMİ

VATANDAŞA

SORDUK

Hayat pahalılığı sizi nasıl etkiliyor?

SATIŞ VE FİNANSMAN SORUMLUSU

HALK RÖPORTAJ
ÖZLEM EKMEKÇİ
EKONOMİ GAZETİCİSİ

"VERİLEN HER İŞİ YAPMAK ZORUNDASIN!"

"HAYAT PAHALILIĞI, İŞİ OLANLARINDA OLUMSUZ ŞARTLARA RAZI GELMELERİNE NEDEN OLUYOR."

"ÇÜNKÜ BİLİYOR Kİ İŞTEN AYRILSA KOLAY KOLAY İŞ BULAMAYACAK..."

28 yaşında özel bir şirkette satış ve finansman sorumlusu olarak çalışıyorum.

Meslek hayatına 2011 yılında lise stajım ile başladım. Öğrenci olmam sebebiyle o dönem aldığım 300-400 TL masraflarımı karşılamama yetiyor, yetmese de iş öğrenmek ve gelecekte kariyerime katkıda bulunacağı düşüncesi daha ağır basıyordu. Ben iş öğreneyim diye çok çalıştıkça iş yüküm daha çok artıyor, öğle arasında dahi çalışmaya devam ediyordum. Kendimi işe o kadar çok kaptırmıştım ki haklarım nedir, ne yapmalıyım, hak ettiğim ücreti alıyormuyum?

Bunları hiç sorgulamadan sadece iş öğreniyorum diye çalışmaya devam ettim. Bu süre zarfında liseyi tamamlayıp üniversiteyi de aynı şehirde kazanınca tekrar aralıksız çalışmaya başladım. İkinci öğretim tercih etmiştim zaten gündüzleri çalışabilmek için nitekim de öyle oldu.

İkinci öğretim tercih etmiştim zaten gündüzleri çalışabilmek için nitekim de öyle oldu. Tabii hem okula gidip hem yarı zamanlı olarak çalıştığım için tüm ufak tefek gibi görünen ama angarya olarak tabir edilen işler bana veriliyordu. Haliyle bir şey diyemiyor ve çalışmaya devam ediyordum. Diğer yandan okulda arkadaşlarımdan çoğu işsizlikten bahsediyor ve okul bitince iş bulabileceklerini düşünüyorlardı. Onların bu durumunu düşününce, en azından işim var deyip, şartları göz ardı

ÖZLEM EKMEKÇİ

EKONOMİ GAZETİCİSİ

RÖPORTAJ

ederek ve mesleğimi de sevdiğim için çalışmaya devam ettim. Üniversiteden sonra da çalışmaya devam ettim fakat o kadar yıllık emeğim deneyimim yokmuş gibi asgari ücret denmesin diye 100 TL üzerinde bir rakamla tam zamanlı çalışmaya başladım. İş yüküm, iş öğrendikçe artmaya devam ediyor, işten çıkanların yerine biri alınana kadar da onların işlerini bana yıkıyorlar ve halledebildiğimi görünce personel arayışlarını da ağırdan alıyorlardı. En sonunda “verilen her işi yapmak zorundasın” mobingi ile karşı karşıya kalınca tüm bunlara dayanamadım ve işten ayrıldım. Böylece lise stajı ile başlayıp 9 yıl boyunca süren ilk işim oldu. Kısa bir süre sonra yeni kurulan bir şirketten muhasebe departmanı için iş teklifi aldım ve görüşme sonrası işe kabul edildim. Şirketin yeni kurulması, işlerin yavaş oturuyor olması ve benim de başından bu sürece dahil olmam her şey çok güzeldi. İthalat yapan ve iç piyasada ürünleri firmalara satan bir şirketti. Çok fazla personel ihtiyacı yoktu, herkes kendi işini kendi yapıyordu. Çay kahve vs. fakat bir süre sonra bu işler de bana kaldı. Tabii bu durum sürece yayılınca ilk etapta bir sorumluluk üstlenmiş gibi oluyorsunuz ama bir süre sonra bir anda bakıyorsunuz ki muhasebeci olarak başladığınız

işte, perakende satış da yapılmaya başlıyor, gelen müşteri ile ilgilenip hem ürün satmaya hem de çay kahve ikram etmeye başlıyorsunuz. Kartvizit unvanım da ise Satış ve Finansman sorumlusu yazıyor. Tabii ki tüm bu olumsuzlukların yanında olumlu olaylar da yok değil. Satış departmanında yer almam bana ayrıca özgüven kazandırdı. Bunları inkâr edemem fakat alanımda çalışmak ve hak ettiğim ücreti almak çok zor olmamalı. İçinde bulunduğumuz ekonomik sıkıntıların yaşandığı işsizliğin arttığı bu günlerde önceki işimi de referans olarak artık bu yaşananları kendime normalleştirerek herkes her işte her istenileni yapar gözüyle bakıyorum. Yine asgari ücretin çok az üzerinde bir maaş alıyorum ama değişen şey benim artık evli ve bir ev geçindiriyor olmam. Eşim ve ben ikimiz de çalışıyoruz fakat bundan 10 sene önce belki birimizin maaşını genel giderlerimize harcayıp rahat rahat sosyalleşip gezebileceğimiz bir dönemken şu an genel giderlerimizi ikimizin maaşları ile ancak karşılayabiliyoruz. Hayat pahalılığı, işi olanların da olumsuz şartlara razı gelmelerine neden oluyor. Çünkü biliyor ki işten ayrılrsa kolay kolay iş bulamayacak...

ENDÜSTRİ MÜHENDİSİ

HALK RÖPORTAJ
BERİVAN GÜNEŞ
EKONOMİ GAZETİCİSİ

"HAYALLERİMİZE GÖRE DEĞİL GÜNDEME GÖRE YAŞIYORUZ"

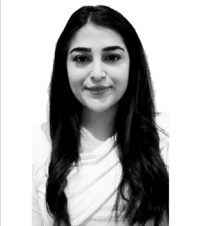
"GEÇİM SIKINTISI ÖYLE BİR DERT Kİ HAYATINIZ YOKMUŞ GİBİ HİSSETTİRİYOR..."

Öncelikle lise yıllarımdan başlamak istiyorum. O zamanlar öğretmen olmak istiyordum.

Kendime güvenim her zaman tamdı fakat branşında iyi olan öğretmenlerimizin bile atama problemi yaşadığına şahit olduğum için umutlarım o zamanlardan körelmeye başlamıştı. Zaten hayalimi soranlara 'öğretmen olmak istiyorum' dediğimde 'atama mı bekleyeceksin işsiz mi kalmak istiyorsun?' tepkileriyle karşılaşılıyordum. Bir yanda hayallerim bir yanda gerçekler derken o zamanlar işsiz kalmayacağımı düşündüğüm bölümleri yazdım ve Endüstri Mühendisliği'ni kazandım.

Mezun olunca beni nelerin beklediğini az çok biliyordum. O nedenle hem geçimimi sağlamak hem de farklı sektörlerde de olsa deneyim kazanmak için çalışmaya başladım. Yarı zamanlı çalışıyor, kişisel ihtiyaçlarımı karşılayabiliyordum. En basiti dışarıya çıkacağım zaman iki kez düşünmüyordum.

Bir süre sonra mezun oldum. Akademiye yönelmek istedim ve gerekli sınavlara çalıştım. İyi puanlar alsam da yeterli olmadı maalesef. Tam üç kez denedim, olmadı. Özel sektörde iş aramaya başladım. Daha önce çalıştığım yerde tanıştığım bir müşterim vasıtasıyla kendi alanımda iş buldum. İşe başladıktan 1-1,5 ay sonra pandemi sebebiyle işten çıkarıldım. Her ne kadar o dönemde çıkarımlar yasak olsa

BERİVAN GÜNEŞ

EKONOMİ GAZETİCİSİ

RÖPORTAJ

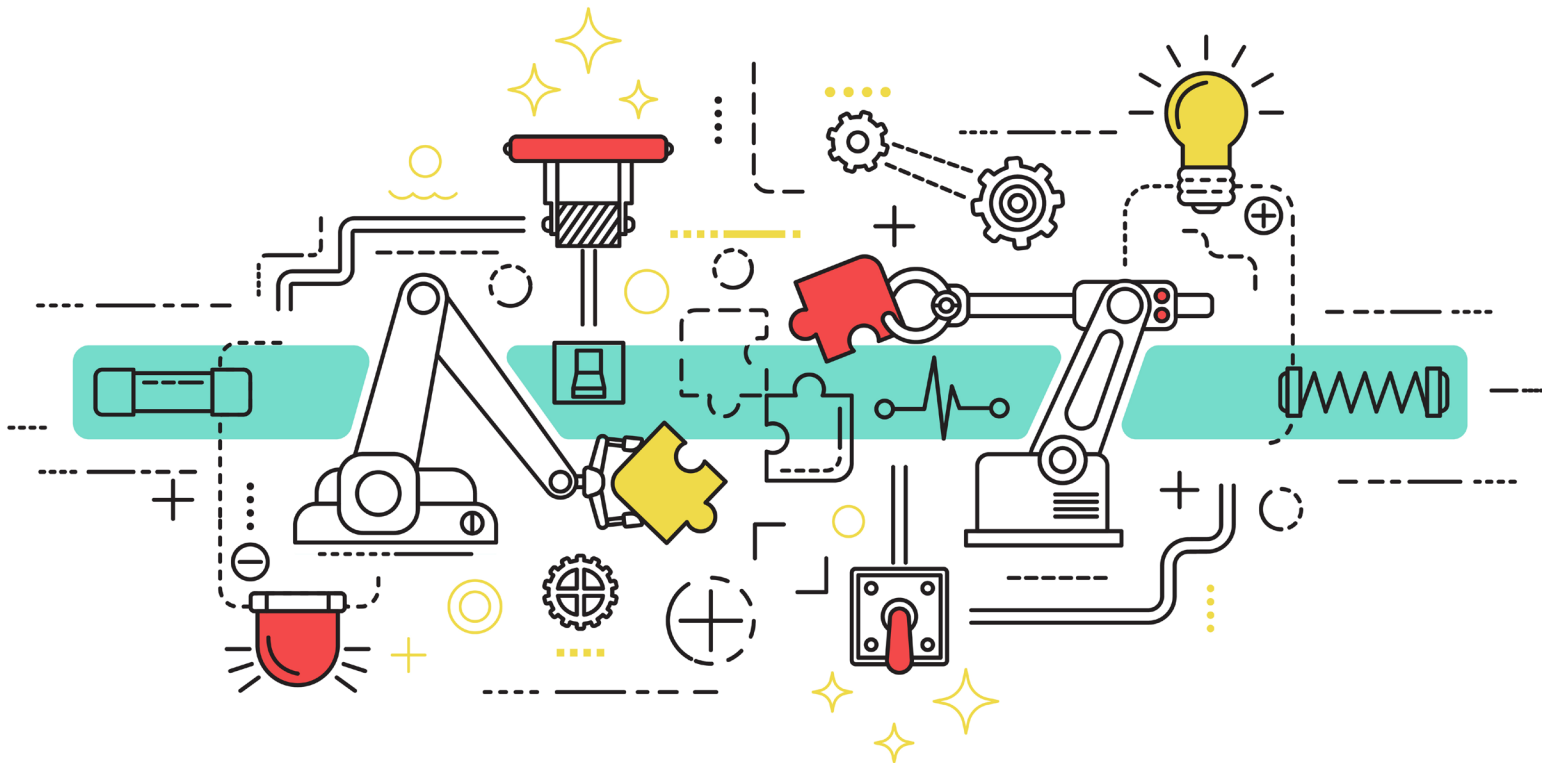

da insanlara uygulanan mobing sayesinde istenilen elde ediliyordu. Zaten birçok insan işsiz kalmıştı, ben de öyle.

Bu dönemde bir de erkek arkadaşımın hayatlarımızı birleştirmeye karar verdik. Düğün masraflarının üstesinden gelmek yeterince zorken üzerine ev bulma derdi de eklendi. İnanılmaz evler gördük, resmen 'sakın misafir çağırmayın' evlerine tanık olduk. Kutu gibi evler için 3000-3.500TL'lerden bahsediyorlardı. Bütçemizi aştık ama yine de dilediğimiz gibi bir evde oturmuyoruz. Çünkü fiyatlar her geçen gün artıyordu. Bugün tutmadığımız ev ertesi gün daha da pahalılaşıyordu o nedenle uyguna bulduğumuz ilk evi hemen tuttuk. Yine hayallerimiz doğrultusunda değil sektörün durumuna göre hareket ettik.

Şimdilerde her şey çok pahalı. Geçim sıkıntısı öyle bir dert ki hayatınız yokmuş gibi hissettiriyor. Mesela çok değil birkaç yıl öncesinde hobilerimiz vardı, kendimize vakit ayırabiliyorduk. Şimdi sadece ve sadece çalışıyoruz. Düşündüğümüz tek şey borçlar. Bazen ay sonunu bile zor çıkartıyoruz. Eskiden birikim yapma şansımız olabilirdi fakat şu an öyle bir imkânımız yok.

Tüm bu yaşadıklarımın sonra şunu söylemek istiyorum; bu ülkenin gençleri her zaman bir B planını çizmiştir kafasında. Bizler maalesef ki hayalleri doğrultusunda değil de gündeme göre hareket etmek zorunda kalan nesiliz. Dilerim ki bu sistem bir an önce düzelir de bizlerde artık hayallerimizi olduğu gibi yaşarız.

GENÇ GİRİŞİMCİ

HALK RÖPORTAJ
MERVE HALHALLI
EKONOMİ GAZETİCİSİ

Ben kendi işini kurmaya çalışan genç bir girişimciyim.

Üniversiteden mezun olduktan sonra kendi bölümümle ilgili iş arayışım başladı. Birçok yere başvurumama rağmen olumlu yanıt alamadım. Evde durmak çalışmamak bir süre sonra beni psikolojik olarak yormaya başladı. Artık başka yollar aramalıyım derken internet üzerinden hazır giyim satışı yapabilir miyim diye düşündüm ve bu fikir beni çok heyecanlandırdı.

"HAYALLERİMİZİN PEŞİNDEN NE KADAR GİDEBİLİYORUZ?"

Bunun için neler yapmam gerektiğini araştırmaya başladım. Tabii öncesinde bir sermayemin olması gerektiğini biliyordum. Satış yapabilmem için mal almak para, internet sitesi kurmak para, şahıs şirketi kurmak bunların hepsi için para gerekiyordu. Yani bu hayalimi gerçekleştirmem için öncesinde yine çalışıp para biriktirmem gerekiyordu. Ben yine iş arayışına başladım. Bir aylık bir süreç sonrasında oturduğum evin yakınında bir kafede iş buldum. Evime yakın olması benim avantajımaydı. Sonuçta yol param cebimde kalacaktı.

MERVE HALHALLI

EKONOMİ GAZETİCİSİ

RÖPORTAJ

Böylelikle bir yola girdim. Aldığım aylıkları biriktirmeye başladım. Bu süreçte birçok şeyden fedakârlık etmem gerekiyordu. Zorlandığım, bu durumdan sıkıldığım ve vazgeçme eşiğine geldiğim zamanlar oldu ama yine de pes etmedim. Belli bir birikime ulaştıktan sonra ailemin de bir miktar desteğini alarak hayalini kurduğum iş için adımlar atmaya başladım. Nihayet sosyal medya ve kendi web sitem üzerinden satış yapmaya başladım. Bu süreçte daha iyisini yapabileceğim şeyler vardı fakat yine paramın kısıtlı

olması beni etkiliyordu. En basitinden bir örnek verecek olursam, ürünleri güzel bir şekilde sayfamda sunmam gerekiyordu tabi bunun için de profesyonel bir fotoğraf makinesi hadi o olmadı kamerası iyi olan bir telefona ihtiyacım vardı. Bunun gibi daha bir sürü şey. Şu anda kurduğum işin daha yeni olması beni maddi açıdan zorluyor. Umarım kurduğum hayalin peşinden gitmek bir gün beni daha iyi yerlere getirir...

TAKSİ ŞOFÖRÜ

HALK RÖPORTAJ
ENES CEBE
EKONOMİ GAZETİCİSİ

““EKONOMİK SIKINTILAR YAŞAMAK BİZİ RAHATSIZ EDİYOR”

“KAZANDIĞIMIZ PARA SADECE TÜKETİME GİDİYOR”

“SÜREKLİ ÇALIŞMAK BENİM İÇİN ÇIKMAZ BİR YOL OLDU”

İstanbul'da 7 yıldır ticari taksi şoförlüğü yaparak geçimimi sağlıyorum.

Yani yevmiyeli çalışıyorum. Her gün belirli badireler atlatarak günümü tamamlıyorum. Bazen aralıksız 24 saat çalışmak zorunda kalıyor ve uyku düzeni açısından sıkıntı çekiyorum. Taksici isen ve hele İstanbul'da bu mesleği icra ediyorsan işin gerçekten çok zor. Para kazanmak zorundayız ama bu parayı kazanmak bin bir zorlukta gerçekleşiyor. Mesela İstanbul trafiğinde direksiyon sallamak, oradan oraya sürekli hareket halinde olmak ve insanlarla uğraşmak bazen sinirimi bozuyor. Bu sıkıntılara katlandıktan sonra bir de ekonomik sıkıntıları yaşamak bizi daha da rahatsız ediyor. Sabit bir gelirimiz yok ve ihtiyaçlarımızı karşılamak ve evi geçindirmek için zamanımızdan, eğlencemizden ve daha birçok aktiviteden feda etmek zorundayız.

Para biriktirme yani tasarruf yapmak herhalde her yiğidin harcı değil. Çünkü kazandığımız para sadece tüketime gidiyor. Özellikle geçen yıl ile bu yılı kıyasladığım zaman para birikimi yapma olanağımın hiç kalmadığını fark ettim. Parayı cebime koyduğum gibi masraflar başlıyor. Masrafların üstesinden gelebilmek için çok yoğun ve güçlü bir performansla çalışmak

ENES CEBE

EKONOMİ GAZETİCİSİ
RÖPORTAJ

zorunda kalıyorum. Eğer boş vaktim olsun diye iznimi arttırsam büyük ihtimalle geçinemem. Bu yüzden daha az izin yapmak, daha az sosyal aktiviteye katılmak ve tabii ki daha çok çalışmak durumundayım. İşin garip tarafı geçtiğimiz senelere kıyasla daha çok çalıştığım halde daha az birikim yapabiliyorum.

Fuzuli alışveriş yapmayı ya da refah seviyemi arttıracak bir şey almayı çoğu zaman erteliyorum. Erteledikçe artan fiyatlarla karşılaşırım. Fiyatlar arttıkça daha çok çalışma psikolojisine tutuluyorum. Bu durum benim için bir döngü gibi. Açıkçası borca girmeden bir şey yapamaz ve keyfi bir şeyler alamaz hale geldim. Bu durum biraz can sıkıcı olabiliyor. Baktığımızda sü-

rekli borca girmek de insanı ayrı bir çıkmaza sürüklüyor. Önceki yıllarda daha lüks içinde yaşıyordum. En azından paranın bir kıymeti vardı. Şunu söylerken gayet emin olabilirim ki çalıştığımın karşılığını aldığım zamanlar vardı. Birikim, alışveriş, sosyal aktivite vb. şeyleri daha fazla yapabiliyorken artık bunları daha az yapıyor hale geldim. Özetle söylemeliyim ki sürekli çalışmak benim için seçeneksiz ve çıkmaz bir yol oldu. Alternatifim ya da keyfi davranacak bir durumum yok. Yani yaşanan enflasyon beni, sadece mevcut hayatımı idame ettirebilmem için daha çok çalışmaya sevk ediyor. Bu da maalesef yaşama sevincimi olumsuz etkiliyor.

AVUKAT

HALK RÖPORTAJ
ÖZLEM EKMEKÇİ
EKONOMİ GAZETİCİSİ

Selçuk Üniversitesi hukuk fakültesi mezunuyum. 5 yıldır bir hukuk bürosunda avukatlık yapıyorum. .

Staj ile birlikte 6 yıllık bir mesleki tecrübeye sahibim. 6 yıllık kıdemime rağmen şu an aylık 2500 TL'ye çalışmaktayım. Başka bir iş arasam belki asgari ücret belki de çok az üzerinde bir maaşa iş bulabileceğim. Aynı zamanda yeni bir ortama alışma, müvekkileri tanıma, yeni olmanın verdiği şartlardan olan şehir dışı işlerin üzerinize kalması, duruşmaya yetişmek için sabahın erken saatlerinde kalkıp farklı bir şehre seyahat etmek, geç vakit dönüp durum kritiği değerlendirilmesinde bulunmak, esnek bir çalışma yaşamınızın olması, mesai saati kavramının olmayışı vs. tüm bunlarla uğraşyoruz, tüm gün adliyelerde koşturuyoruz. Tüm bu olumsuz şartlar avukat arkadaşlarımla da genel olarak yaşadığı durumlar. Bir ofis açmayı düşündüğümüzde ise vergisi, kirası, elektriği suyu, ek gideler, iş gelmeme durumu, ücret tahsil edememe durumu gibi olumsuzluklar karşımıza çıkıyor.

"MÜLAKATLARI GEÇEMEDİĞİMİZ İÇİN HAKİMLİK SAVCILIK BİZİM İÇİN BİR HAYALE DÖNÜŞÜYOR."

"TEKRAR SINAVLARA ÇALIŞMAYA BAŞLAMAK NE KADAR ÇALIŞSAK VE İYİ PUANLAR ALSAK DA YİNE MÜLAKATLARI GEÇEMEME DÜŞÜNCE Sİ TÜM MOTİVASYONUMUZU YERLE BİR EDİYOR."

"MESLEĞİ ADALETİ SAĞLAMAK OLAN BİR AVUKAT İÇİN İŞE ÇOK ACI VERİCİ."

ÖZLEM EKMEKÇİ

EKONOMİ GAZETİCİSİ

RÖPORTAJ

Hakimlik savcılık sınavlarına girmeyi düşündüğümüzde ise (ki 5 yıldır giriyorum ve 3 kez sınavı kazanmış biri olarak söylüyorum) maalesef mülakatta eleniyo-

rum. Her ne kadar sınavlarda yüksek puanlar alsak da mülakatları geçemediğimiz için hakimlik savcılık bizim için bir hayale dönüşüyor. Tekrar sınavlara çalışmaya başlamak ne kadar çalışsak ve iyi puanlar alsak da yine bir mülakatı geçememe düşüncesi tüm motivasyonumuzu yerle bir ediyor.

Kamu kurumlarında avukatlık yapalım diye çalışsak bu sefer karşımıza 97 gibi bir KPSS puanı çıkıyor, kaldı ki yılda 2 ya da 3 avukat alımı belki yapıyor.

Kısacası hukuk mezunu olarak özel sektörde bir hukuk bürosunda çalışmaktan başka çareniz kalmıyor. Öyle “avukat olursun çok para kazanırsın, zengin olursun, bir davaya bakarsın altına bir araba çekersin” gibi ifadeler tamamen köklü avukatların çocuklarının sahip olduğu ya da olabileceği şeyler. Ben ve benim gibi annesi ev hanımı babası inşaatçı olan işçi bir aileden gelen geniş bir çevresi olmayan kişiler için zor. Mesleği adaleti sağlamak olan bir avukat için ise çok acı verici.

GENÇ İŞSİZ

HALK RÖPORTAJ
BERKAY KARAKAYA
EKONOMİ GAZETİCİSİ

3 yıl önce İstanbul'daki bir devlet üniversitesinin işletme bölümünden mezun oldum.

Öğrenciyken hayat çok güzeldi. Gelirimiz bir burstan ibaretti ama mutluyduk. Gelecek hakkında az da olsa tereddütlerimiz vardı ancak kendimi hep "Türkiye'nin en iyi üniversitelerinden birinde okuyorsun, sana bir şey olmaz" diye avuturdum. Fakat mezun olduktan sonra maalesef hayatın acı gerçekleriyle karşılaştım.

"MÜMKÜN OLDUĞUNCA DIŞARI ÇIKMAMAYA ÇALIŞIYORUM"

"SON BİR SENEDİR HAYATIMA TABİRİ CAİZSE OT GİBİ DEVAM EDİYORUM."

"DİPLOMAMI ALDIKTAN SONRA KAFAM KARMAKARIŞIKTI."

Diplomamı aldıktan sonra kafam karma-karışıktı. Ne yapacağımı bilmez bir haldeydim. "KPSS'ye mi çalışsam, özel sektörde iş mi arasam, yoksa yüksek lisansa başlayıp okulda araştırma görevliliği mi kovalasam?" diye düşünüp duruyordum. Bir yıl özel dershaneye kaydolup KPSS'ye çalıştım. Fena puanlar da almadım ama hiçbir yere de atanamadım. Ardından özel sektörde iş aramaya başladım. Neredeyse tüm kariyer sitelerine özgeçmişimi bıraktım. Sonrasında birkaç firmayla görüşmeye de gittim fakat hepsinden de ret cevabı aldım.

Son bir senedir hayatıma tabiri caizse ot gibi devam ediyorum. Yalnızca temel ihtiyaçlarımı karşılıyorum. Mümkün olduğunca dışarı çık-

BERKAY KARAKAYA

EKONOMİ GAZETİCİSİ
RÖPORTAJ

mamaya çalışıyorum. Üstüme başıma bir şey almıyorum. Bazen annem alıp getiriyor. Hayatım sosyal açıdan çökmüş durumda. Ailem dışında sürekli iletişim kurduğum pek kimse kalmadı. Son bir yılda arkadaşlarımla görüşmem sayılıdır. Davet ettiklerinde hep bir bahane uyduruyorum. Bazen kırılıyorlar, hissediyorum. Ama ne yapayım? Bugün bir kafeye gidip arkadaşlarınızla vakit geçerseniz 50 TL'nin altına kalkamazsınız. Ben de çareyi çoğunlukla benimle benzer durumda olan arkadaşlarımla telefonda görüşmekte bu-

luyorum. Onlarla da kendi aramızda pandemiye bahane ediyoruz. Zaten pandemi galiba en çok bize yaradı. Mesela her gördüğünde "Daha bir iş bulamadın mı?" diye soran garip akrabalarımla Covid gerekçesiyle görüşmüyorum. Ben, benim gibi bir üniversite mezununun şimdiye kadar tek iş tecrübesinin garsonluk olmasından onların yerine de utanırım, hiç sorun değil. En azından bu yaşadıklarımın onların da payının olduğunu anlatmaktan daha kolay.

YENİ EVLİ ÇİFT

HALK RÖPORTAJ
ENES CEBE
EKONOMİ GAZETİCİSİ

“ALDIĞIM MAAŞIN ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASI KİRAYA GİDİYOR

“EVE MİSAFİR ÇAĞIRMAKTAN SAKINIYORUZ”

“BİR İNSAN HIÇ GÜNÜ KURTARMAK İÇİN YAŞAR MI?”

Bir İnsan Hiç Günü Kurtarmak İçin Yaşar Mı?

İstanbul'da ikamet ediyoruz. Ben bir fabrika işçisiyim eşim de şu an çalışmıyor. Yeni evliyiz ve 40 günlük bir bebeğimiz var. Krizlerin konuşulduğu, hastalıkların tavan yaptığı ve belirsizliklerin bitmediği bir dönemde yani 2020 yılında evlendik. Evlendikten sonra gördük ki hayat pahalılığı bizim belimizi bükecek. Öncelikle kiralık evde oturmamız hasebiyle kira yükü ile tanıştık. Kira fiyatlarının çok yüksek olması geçinme sürecimizi zorlayan en önemli faktörlerden biri oldu. Açıkçası aldığım maaşın üçte birinden fazlası kiraya gidecekti.

Daha sonra evin masraflarıyla bir bir tanıştık. Özellikle mutfak masrafları olmak üzere temizlik, kişisel bakım ve fatura giderleri geçimimizi zorlaştıracak boyutlarda. Gıda fiyatlarının sürekli artması bizi sadece temel gıda maddelerini almaya zorluyor. Evlendiğimiz süreçten bu yana geçen 1 yıllık süreçte Kurban Bayramı hariç eve et girmedi. Haftada bir tavuk ile bu ihtiyacı gidermeye çalışıyoruz. Kahvaltı için çeşitli reçeller veyahut çaylık lüks çerezler almak bizim için çok zor. Bunlar sık yiyemediğimiz şeyler oysaki böyle olmamalı. En üzücüsü de eve misafir çağtırmaktan sakınıyoruz. Çünkü misafiri ağırlamak için kuracağımız sofraya cebimizi

ENES CEBE
EKONOMİ GAZETİCİSİ
RÖPORTAJ

yakıyor. Nasıl yakmasın ki? Bir maaşla kira, market masrafı ve faturaları ödedikten sonra bana tasarruf yapacak para bile kalmıyor. 40 günlük de bir bebeğimiz var. Ondan dolayı eşim de çalışmıyor. Bebeğimizin bakım giderleri de bu işin bir başka tarafı.

Şu ana kadar temel olabilecek masraflardan bahsettim. Zaten bu hayatımızı idame ettirmemiz için gerekli ihtiyaçlar. Bir de işin giyecek kısmı var ya da ailecek gideceğimiz bir mekân, yapacağımız bir aktivite. Bunlar ise nadiren alınacak veyahut yapılacak şeyler bizim için. Aylar sonra yeni

bir pantolon almanın sevinciyle gittiğimi biliyorum işe. Hatta geçenlerde eşimin bir rahatsızlığı vardı belirli bir para gerekiyordu. Bu yüzden hastaneye para vermek mi yoksa üstümüze birkaç parça eşya almak mı? Mukayesesini yaptığımızı biliyorum. Ne üzücü ki insan, sağlığı ile başka bir ihtiyacı arasında seçim yapmak zorunda kalsın. İşte hayat pahalılığı bu boyutlara ulaştı. Bir fabrika işçisi olarak endişe duyuyorum. En önemlisi hayal kuramıyorum ve önümü göremiyorum. Bir insan hiç günü kurtarmak için yaşar mı? Bence yaşamamalı.

MUSA METE GÜNALTAY

HAZIRLANIN

UÇUŞA GEÇİYORUZ!

FIYAT İSTIKRARINA İLK KURŞUN

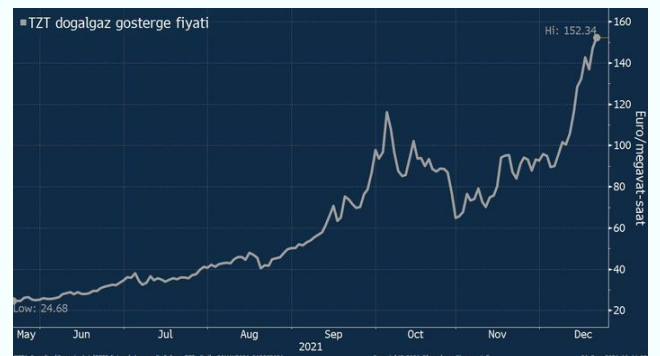
Yeni E-konomi dergisinin bir önceki sayısında Great Reset kavramını incelemiş ve günümüzde planın son rötuşlarının yapıldığını vurgulamıştım. Dergimizin 2021 yılının son sayısında ise büyük sıfırlamaya ekonomik açıdan yaklaşacak ve hayat pahalılığının bu yeni düzendeki rolünü inceleyeceğiz.

Kapitalizmin her 10-15 senede bir krize girdiğini gözlemliyoruz. 2019 yılında başlamış olan pandemi nedeniyle bu seferki kriz hem ertelenmiş hem de etkisi zamana yayılmıştır. Tedarik zincirinde aksamalar yaşanmış, fabrikalar bir bir kapanmış ve global düzeyde üretim yavaşlamıştır. İnsanlar kapanmalar sonucunda evlerde zaman geçirmek zorunda olunca teknolojik ürünlere olan talep artmış ve fabrikalar da kapalı olduğu için daha az çip üretilmiştir. Bu yeni talep üzerine bir de kısıtlamalar hafifletildiğinde arabalara olan talepte bir patlama olması, çip krizi ile bizleri baş başa bırakmıştır. Üretimde yaşanan sorunlar araba, telefon ve teknolojik aletlerde fiyatların artışına neden olmuştur.

KONTROLLÜ KAOS

Yarı iletkenler sektöründe üretim günümüzde de beklenen ivmeyi yakalayamamıştır. Asya ülkeleri ve ABD'nin çip üretimine olan yatırımları ciddi ölçekte artmış ancak üretime kısa vadede bir etkisi olmayacaktır. Bu problemler üzerine Çin'in bu sefer kasıtlı olarak yapmış olduğu ikinci kriz atağına bakalım.

Konteyner üretiminde dünyada söz sahibi olan ülkelerden biri olan Çin bunu COSCO firması ile gerçekleştirmektedir. Çin elinde bulundurduğu üretim gücünü manipüle aracı olarak kullanarak ve boş konteynırları rezervde tutarak navlun fiyatlarının 1000 dolardan 4000 dolara çıkmasına neden olmuş ve bile bile lades neticesinde Avrupa ve ABD'de fiyat artışları hız kazanmaya devam etmiştir.

SIRADA NE VAR?

Global bir enerji krizi tüm bu sürece dahil olmak üzere bekliyor. Geçtiğimiz aylarda Avrupa'da ortaya çıkan enerji krizi, özellikle içinde bulunduğumuz soğuk kış aylarında da etkisini devam ettirecek. Krizin başlangıç noktası, pandemi ile evlere kapanan ve 2020 yılında oldukça sert bir kış geçiren Avrupa halkının artan talebidir. Bu talep depolarda bulunan gazın %30 seviyelerine inmesine yol açmıştır. Gaz santrallerinde üretim ve aktarım hatlarında gerekli bakımların kısıtlamalar nedeniyle zamanında yapılamaması da enerji krizinin tuzu biberi olmuştur. Ayrıca Avrupa'nın artan bu talebini avantaja çevirmek isteyen Rusya gaz arzında artışa gitmeyerek fiyatlarının ciddi oranda yükselmesine yol açmış ve 2021 Mayıs ayında bir ay vadeli TZT doğal gaz fiyatı 24 euro iken aralık ayında 180 euroya kadar çıkmıştır.

PAHALILIĞIN NİHAİ HEDEFİ

Yaşadıklarımızdan öğrendiğimiz bir şey var; tüm bu yaşananların insanlığı getireceği bir nokta, bir an var. Ekonomik olarak öncü olan ülkelerin son açıklanan tüketici enflasyon verilerine baktığımız zaman; ABD'de son 40 yılın en yüksek seviyesinde, İngiltere'de son 10 yılın zirvesinde, İspanya'da son 30, Almanya'da ise son 29 yılın rekorunu kırmış bulunuyor. Çin'de ise kasım ayında açıklanan üretici enflasyonu son 26 yılın zirvesindeydi. Peki her şey bu kadar pahalı hale gelmişken tüm bu yaşananlar nereye bağlanacak?

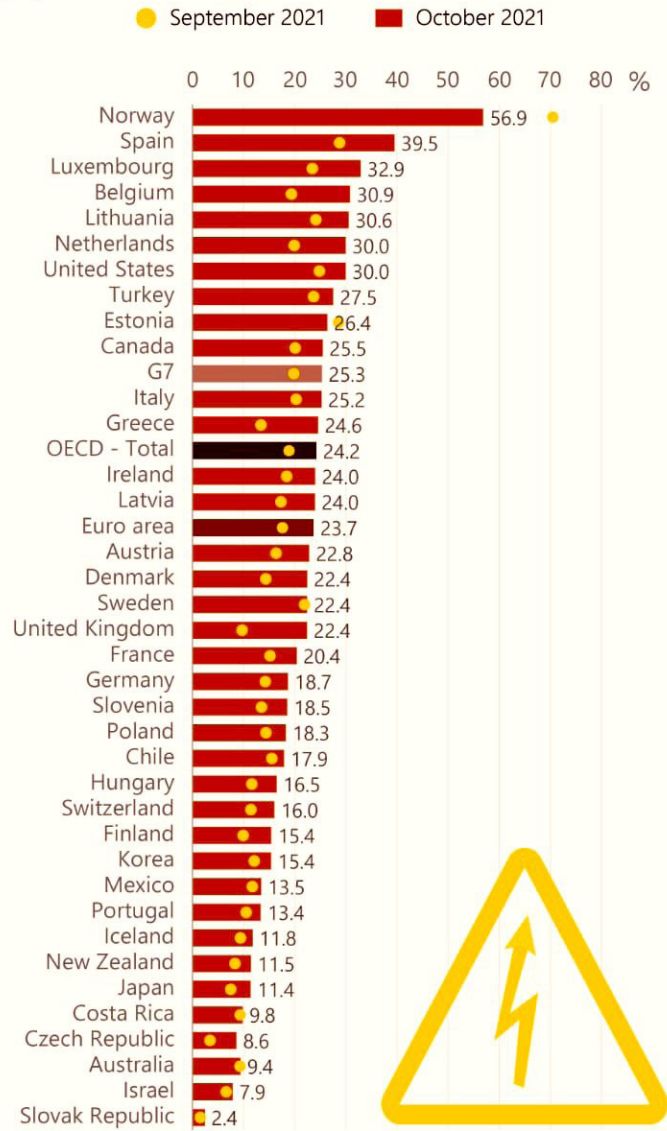
Bu aşamada son sözü "Great Reset" söyleyecek. Pandemi gerçekliğini hala korurken son Omicron varyantıyla birlikte kapanmalar yeniden başladı. Bu süreçte yeni bir evren "Metaverse" Dünya'ya tanıtıldı ve kullanıcı sayısı da hızla artmakta. Artık konsere, işe, alışverişe evimizden dahil olabilecek ve sadece evde durarak bir göz-

lük ve bilgisayar ile yeni evrene geçiş yapabileceğiz. Böylelikle insanları hem evde tutacak hem de teknoloji aracılığıyla istedikleri fikirleri kolayca empoze edebilecekler. (Dünya'nın tek bir merkezden yönetildiği herkesin "huzurlu" olduğu o sistem fikrini). Hanehalklarının alım gücünü koruyamadığı gittikçe daha da zorlaşan yaşam şartları karşısında "Great Reset" yardımımıza o büyük sözü ile yetişecek: 2030 yılında "Hiçbir şeye sahip olmayacaksınız ama mutlu olacaksınız".

Energy inflation, Oct. 2021

Percentage change over same period previous year

Energy covers: electricity, gas and other fuel (COICOP 04.5) plus fuel and lubricants for personal transport equipment (COICOP 07.2.2)

Euro area (19 countries): HICP (Harmonised Index of Consumer Prices) published by Eurostat
Australia and New Zealand: Q2 2021 - Q3 2021

Source: OECD (2021), "Prices: Consumer prices", Main Economic Indicators (database)

RÖPORTAJ:
BERKAY KARAKAYA
EKONOMİ GAZETİCİSİ

Berk Çakar

Akakçe Pazarlama Müdürü

RÖPORTAJ

"HER ZAMAN

ALIŞVERİŞÇİNİN TARAFINDAYIZ"

FIYAT KARŞILAŞTIRMA

Son zamanlarda tüm ürünlerin fiyatında artış var. Biz de Akakçe olarak bu konuda her zaman şeffaf bir hizmet vermeye çalışıyoruz. Şu anda Akakçe'de son 6 aylık ve son 1 yıllık fiyat değişim grafikleri mevcut. Site-mize girip herhangi bir ürünün fiyatının önceki dönemlere göre daha uygun olduğunu görme ihtimaliniz neredeyse yok. Hepsinde artış var. Hatta %50-60'lara varan artışlar mevcut.

"BİRİM FİYATI DA KONTROL ETMEK GEREKİYOR"

Akakçe olarak ziyaretçi trafiğimizde 3-4 senedir çok ciddi bir artış kaydettik. Bu artış 2018'deki ekonomik dalgalanmada başladı. Ardından Covid geldi. Covid'de zaten neredeyse tüm e-ticaret platformları büyüdü. Tabi bu durum bize de olumlu yansıdı. Şu

anda yaşanan ekonomik sıkıntıyla birlikte de tekrar ziyaretçi trafiğimizde yukarı yönlü bir hareket söz konusu. Günlük 1 milyon ziyaretçiyi geçmiş bulunuyoruz.

Biz her zaman alışverişçinin tarafındayız. Alışverişçinin bizden faydalanması bizim için önemli. O yüzden her şeyi çok şeffaf olarak sunuyoruz. Fiyat grafiği de bizim için çok mühim. Ayrıca birim fiyat diye bir özelliğimiz var. Artık yeni durumlarla karşılaşıyoruz. Mesela ürünün fiyatı aynı görünüyor ama bakıyoruz ki ürün adedinde değişiklik var. Kısacası alışverişlerde sadece fiyata bakmak yeterli olmuyor. Birim fiyatı da kontrol etmek gerekiyor.

"HIÇBİR ŞEY GEÇMİŞE GÖRE UCUZ DEĞİL"

Türkiye ekonomik olarak bir krizin, sıkıntının içinde ama alışverişçiler hala yeteri kadar fiyat karşılaştırma platformlarını kullanmıyor. Örneğin Almanya ekonomisi çok stabil olmasına rağmen fiyat karşılaştırma

platformlarının kullanımı bizden katbekat yüksek. Çünkü oradaki alışverişçide böyle bir kültür oluşmuş. “Zaten bir ürün alacağım niye daha fazla para vereyim” diye düşünüyorlar. Biz bu konuda henüz tam gelişemedik. Fiyatları kontrol etmeyi tam sevmiyoruz. Ama tabii içinde bulunduğumuz gibi olağan dışı durumlarda insanlar biraz daha fazla özen göstermeye başlıyor, en ucuzu daha fazla arıyorlar. Ucuzluktan kasıt da o dönemdeki en düşük fiyatın aranması. Çünkü zaten hiçbir şey geçmişe göre ucuz değil. Normal şartlarda bizim için bir ürünün fiyatı son altı aylık ortalamasının altındaysa ucuzdur. Ama şu an öyle bir ürün bulma ihtimaliniz çok çok düşük. Tüketicilere fiyat karşılaştırmasını daha çok kullanmalarını tavsiye etmek lazım. Çünkü artık stok diye de bir durum var. Kimi satıcının elinde daha fazla stok olabiliyor ve daha uygun verebiliyor. Kimi satıcıda ise daha az stok oluyor ve fiyatı da daha farklı belirliyor. O yüzden genel piyasayı bir kontrol edip bir karşılaştırma yapıldığında görece ucuz fiyatlara ürün alabilmek mümkün.

“FİYATLARDA Dengeleyici Bir Rolümüz Var”

Piyasada oluşan fiyatlamada olumlu bir etkimizin olduğunu düşünüyoruz. Pazaryerlerinde satış yapan birçok işletmenin piyasadaki fiyatları Akakçe üzerinden takip ettiğini çok net biliyoruz. Çünkü birebirde hepsiyle çalışıyoruz. Ama böyle bir piyasanın olduğu, her şeyin çok hızlı yükseldiği bir dönemde ne kadar etki edebiliriz o sorgulanabilir. Bu tarz durumlarda fiyatta dengeleyici unsur olmak kolay olmuyor. Herkes ister istemez fiyatını yükseltmek zorunda kalıyor. Yani ne kadar etkimiz var orada şüphelerimiz var ancak piyasa kontrolünde Akakçe’den faydalandığımızı net bir şekilde biliyoruz. Hatta belki de hizmetimizden satıcılar, alışverişçilerden daha fazla faydalanıyor diyebiliriz. Ama tabii ekonominin stabil gittiği dönemlerde de mutlaka bir dengeleyici rolümüz oluyor.

FİYATLARDAKİ ARTIŞ BEKLENTİSİ TALEBİ ÖNE ÇEKİYOR

Alışverişçi tarafında enteresan bir dönemden geçiyoruz. İnsanlar alacağı ürünleri öne çekmeye başladı. İleride fiyatların artmaya devam edeceğine yönelik beklenti alışverişi öne çekiyor. O da şu aşamada piyasaya bir hareketlilik sağlıyor. Fakat bu ilerisi için sıkıntılı bir gelişme. Çünkü talep öne çekilmiş oluyor. Bu da sağlıklı bir olay değil. Bir diğer durum da stok tarafı. Döviz kurunda yüksek dalgalanmaların olduğu dönemde bazı satıcılar stoklarını kapattı, satışlarını durdurdu. Çünkü kaçtan satacağını bilmiyorlar. Ayrıca fiyat dalgalanmalarının yüksek olduğu dönemler bizim operasyonlarımızı da çok etkiliyor. Biz fiyatları satıcılardan alıyoruz. Teknolojimiz gayet iyi durumda, fiyatları anlık güncelleyebiliyoruz. Ama fiyatlar bu kadar hızlı değiştiği zaman bizdeki güncellemelerde de ister istemez aksamalar oluyor. O yüzden zaman zaman dakikalarla ifade edebileceğimiz türden kayıplarımız olabiliyor.

akakçe

RÖPORTAJ:

ÖZLEM EKMEKÇİ

EKONOMİ GAZETİCİSİ

ECZ. EKREM AYDOĞAN

AYDOĞAN ECZANESİ

RÖPORTAJ

SAĞLIK SEKTÖRÜ;

İLAÇ KRİZİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

ÜLKEYE GİREN İLAÇ MİKTARINI SABİT KUR AZALTMAKTA

SGK'nın ödeme listesinden çıkardığı ilaçlar alım gücünün de zayıflaması ile ilaca erişimi ve dolayısıyla tedaviyi zorlaştırmaktadır. Bu durum hastalığı başka boyuta taşıyıp insan sağlığını tehdit ederken devletin de daha pahalı bir tedavi ödemesine sebep olmaktadır.

Herkesin malumu ilaçta hammadde olarak neredeyse tamamen dışarıya bağımlı bir ülkeyiz. Döviz kurunun artışı direkt olarak ilaç bedellerini de artırmaktadır. Ancak devletin uyguladığı sabit kur politikası bir nebze de olsa bu durumu ötelemektedir. Bu sabit kur uygulamasının da dezavantajı ülkeye giren ithal ilaç miktarını azaltmakta olup ilaca erişimi yine zorlaştırmaktadır.

İLAÇ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN SEBEBİ KURDAKİ ANORMAL YÜKSELİŞ

Devletin uyguladığı sabit kur uygulaması her sene sonunda ilaca ulaşımı zorlaştırmakta olup bu yıl özelinde kurdaki anormal artış ile bu durum kriz seviyesine gelmiştir. Ne perakendeci konumundaki eczane ne de toptancı konumundaki ecza deposu suçlanamaz. İlaç firmaları artan maliyetlerini göz önünde bulundurarak ülkeye getirdiği ilacı kısıtlamaktadır. Ülkemizde ilaç fiyatlarında yakın zamanda bir artış olmadı. 2022 Şubat ayından önce de bir kur güncellemesi görünmemekte.

TEDAVİ ÜCRETİ HER GEÇEN GÜN ARTAN HASTALIKLAR DEVLET TARAFINDAN KARŞILANMALI

Sosyal devlet tanımlamasında sağlığın ücreti olmaz. SMA hastalığının tedavisine ücreti ne olursa olsun devlet tarafından karşılanmalı.

RÖPORTAJ:

GÜLSUN ŞENER GÜMÜŞ
EKONOMİ GAZETİCİSİ

Cenk Tülemek

Akredite KOBİ Danışmanı

RÖPORTAJ

AKARYAKIT FİYAT ARTIŞINA

PİYASANIN TEPKİLERİ

KÜRESEL PETROL FİYATLARI OPEC ÜYESİ ÜLKELERİN STRATEJİLERİNE BAĞLI OLARAK DEĞİŞMEKTEDİR

Dünyada petrol fiyatları OPEC üyesi 14 ülkenin birlikte belirledikleri üretim stratejilerine bağlı olarak kontrol edilmektedir. OPEC üyesi ülkelerin almış oldukları üretim kararlarını değerlendiren OPEC dışı ülkeler kendi stratejilerini ayrıca geliştirirler.

Bu stratejiler genelde üretim artırma ya da üretim azaltma şeklinde olur. Buna bağlı olarak değişen arz miktarı ham petrol fiyatını artırır ya da düşürür.

ABD'nin OPEC üyesi ülkelerle iyi geçinmeye çalışmasının sebebinin altında da bu durum yatar. En son Trump yönetiminde iken OPEC üretim artırma kararı vermiş ve 2019 yılının son çeyreğinde 67 USD/bbl olan fiyat yüzde 18 USD/bbl ye gerilemiştir. Bu durum karşısında modern petrol çıkartma teknolojisi (Off-Shore platformlar vb) kullanan ve üretim maliyetleri yüksek olan üreticiler zor durumda kalmış ve üretim yapamaz duruma gelmiştir.

- Dünyada akaryakıt fiyatları ham petrolün varil fiyatına bağlı olmakla beraber yüzde yüz aynı şekilde gelişim göstermez. Bunun nedeni de rafinaj, navlun ve işletme (rafineri, dağıtıcı şirketler ve bayilerin) maliyetlerinin diğer faktörlere (dolar, enflasyon, işçilik ücretleri vb) bağlı olarak aynı trendde olmaması söylenebilir.
- Bir varil ham petrolün (yaklaşık 120 litre) rafinerizasyonunda yüzde 19,4 benzin ve türevleri, yüzde 7,8 motorin, yüzde 1,5 LPG ve yüzde 71,3 diğer kimyasallar elde edilir.
- Dikkat edilmesi gereken husus yaklaşık yüzde 20 benzin olmasıdır. Benzin en yüksek oranda çıkmasına rağmen dünyada motorin tüketimi benzin tüketiminin yaklaşık 20 katıdır. Bu durum ise ihtiyaç duyulan motorini rafine etmek için kullanılacak ham petrolden, ihtiyacın çok üzerinde benzin çıkmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle benzinin tekrardan bir işleminden geçirilerek motorine dönürülmesi üretimi etkilemekte ve benzinin maliyeti motorine göre artmaktadır.

PETROL VARİL FİYATI 100 DOLAR SEVİYESİNE ÇIKARSA PİYASAYA ETKİSİ NELER OLUR?

1. Talepte azalma yaşanır.
2. Dünya genelinde enflasyona olumsuz etki eder.
3. Yeşil enerjiye geçmede ileride olan ülkelerde bu durum avantaj yaratır.

Ülkemize etkisi ise doğal olarak akaryakıt fiyatlarının yükselmesi şeklinde olur. Yaklaşık bir yıldır uygulanan ve gelen zamların devletin tahsil ettiği ÖTV'den karşılanmasının adı olan Eşel Mobil sisteminin, ÖTV'nin kalmaması nedeniyle bitmiş olması sonucu gelen tüm zamlar aynı şekilde fiyatlara yansır. Bunun dışında Dolar/TL paritesindeki değişiklikler de aynı etkiyi yapmaya devam edecektir.

AKARYAKITA GELECEK OLASI ZAMLAR DİREKT FİYATLARA YANSIYACAKTIR

Son bir yıldır hükümetin uyguladığı eşel mobil sistemi, akaryakıttaki ÖTV nin bitmesi nedeniyle işlevini yitirmiştir. Bu nedenle gelen zamlar direkt olarak fiyata yansımaları kaçınılmazdır.

EŞEL MOBİL SİSTEMİ İLE HÜKÜMET 45 MİLYAR TL ÖTV GELİRİNDEN MAHRUM KALDI

2022 bütçe görüşmelerinde Maliye Bakanlığı'nın 44.7 milyar TL ÖTV geliri elde edeceği kararı aldığı görülmektedir. Hükümetin 2021 yılı sonuna kadar uygulanan eşel mobil sistemi ile yaklaşık 45 milyar TL ÖTV gelirinden mahrum kalacağı beklenmektedir. 2021 yılı akaryakıttan elde edilen ÖTV geliri 36 milyar TL dir. Eşel mobil olmasa idi toplam gelir 81 milyar TL olması gerekirdi.

2022 yılı için beklenen ÖTV bütçesi, akaryakıt fiyat yapısındaki sıfır olan ÖTV'nin tekrardan yükseleceği anlamına gelmektedir.

Petrol fiyatının artması durumunda oluşabilecek sonuçlar:

1. Navlun maliyetleri artacağından dolayı tüm ürünlerde fiyat artışı meydana gelmesi beklenir.
2. Enflasyon oranları artacaktır.
3. Talep azalacaktır.
4. Eşel mobile sistemi tekrardan kullanılarak akaryakıt fiyatlarını kontrol imkanı oluşabilecektir.
5. Akaryakıt bayileri ve dağıtıcı şirketlerin karlılıkları azalacaktır.

RÖPORTAJ:
ESİN KOYUNCU
EKONOMİ GAZETİCİSİ

Doç. Dr. Berk KÜÇÜKALTAN
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

RÖPORTAJ

ENERJİ VERİMLİLİĞİNDE

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA STRATEJİLERİ

İHTİYAÇLARIN KARŞILANMASI, GELECEĞE DAİR BİR TASARRUF ÇERÇEVESİNDE YAPILMALIDIR.

Enerji verimliliği ve sürdürülebilir kalkınma arasında oldukça yakın ve hatta karşılıklı etkileşime dayalı bir ilişki olduğunu düşünüyorum. Bu ilişki temelinin anlaşılmasında, ilk olarak sürdürülebilirlik kavramının tarihsel sürecine bakılması gerektiğine inanıyorum. Bu konuda, kavramın günümüz itibariyle belirgin bir şekil almasında, 1987 yılında yayınlanan Brundtland Raporu'nun etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim, günümüzde sıklıkla bahsedilen sürdürülebilir kalkınma tanımı da aslında Brundtland Raporu'nda şöyle geçmiştir: "Bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılamakta yeteneğinden ödün vermeden karşılayan kalkınma". Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere, ihtiyaçların karşılanması, geleceğe dair bir tasarruf çerçevesinde yapılmalıdır. Bu sayede, günümüzde her ne kadar sürdü-

rülebilirlik faaliyetlerinde çevre boyutu daha ağırlıklı olarak vurgulansa da, sürdürülebilir kalkınma kapsamında sosyal ve hatta ekonomik boyutların da aynı şekilde düşünülmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Zaten kavram itibariyle bakıldığında sürdürülebilirlik kapsamında üç temel boyut incelenmektedir:

1. Sınırsız ihtiyaçların karşılandığı ve refahın sağlandığı ekonomik boyut,
2. Eğitim, sağlık, altyapı gibi konularda ihtiyaçların karşılandığı sosyal boyut,
3. Ekolojik denge ve çeşitliliğin korunduğu çevresel boyut.

Diğer yandan, konuya enerji açısından bakılacak olursa, sürdürülebilir kalkınmanın başlıca bileşenleriyle ilişkili olan enerji kavramını görebiliriz. En temel itibariyle, bir mal üretiminde, bir hizmet sağlamada, bireylerin hareketlerinde enerji faktörü göz ardı edile-

meyecek bir gerçek olduğundan, insan yaşamı için enerji kullanımının vazgeçilmez olduğu söylenebilir. Ancak, günümüz koşullarında artan nüfus miktarı, doğal kaynakların hızlı tüketilmesi, ekolojik dengedeki bozulma gibi sorunlar, “tüketilen enerji kalitesini düşürmeden enerji miktarının azaltılması ile veya sabit tutulsa bile verim artışı ile sosyal refahın devamlılığı sağlanabilir mi?” gibi soruları beraberinde getirmiştir. Bu sorunların çözümü sonrası elde edilecek kazanımlar dikkate alındığında, enerji verimliliğinde sağlanan iyileşme, kaynakların yönetimi, hava kirliliği, refah gibi konulara olumlu yansımaktır. Dolayısıyla, tüm bahsi geçen hususlar bütünsel açıdan dikkate alındığında enerji verimliliği ile sürdürülebilir kalkınma arasında yakın ilişki olduğu söylenebilir. Zaten sürdürülebilir kalkınma zemini oluşturulduğunda yine enerji verimliliği de benzer biçimde olumlu yönde

etkileneceğinden, karşılıklı bir etkileşim de söz konusu olabilmektedir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE ENERJİ YOLUNLUĞU VE DIŞA BAĞIMLILIK

Gelişmekte olan ülkelerle gelişmiş ülkeler kıyaslaması hep tartışılan bir konudur. Bu tartışma enerji verimliliği konusunda da devam etmekte. Örneğin, öne çıkan gelişmekte olan ülkeler arasında gösterilen Brezilya ve Çin, Türkiye ile sıklıkla karşılaştırılan ülkeler arasındadır. Türkiye dışındaki iki ülkenin yapısını incelemek gerekirse, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA)'na göre Brezilya, Güney Amerika bölgesi içinde toplam enerji tüketiminin %30'undan fazla bir orana sahip olmakla beraber, ülkenin CO2 emisyonu oranında petrol ilk sırada gelmektedir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler'in belirle-

YENİ E-KONOMİ

miş olduğu 17 adet Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında yer alan erişilebilir ve temiz enerji hedeflerine oldukça uzaktır. Diğer yandan, yine Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) verilerinden hareketle, dünyanın enerji tüketiminde önde gelen ülkesi olan Çin bağlamında enerji verimliliği ele alındığında, küresel enerji tüketiminin %20'sinden fazlasının Çin'den kaynaklandığı ve CO2 emisyonunda öne çıkan temel unsurun da yakıtların yanmasından kaynaklı olduğu gözükmemektedir. Ancak, enerji verimliliği sağlama hususunda iki ülkenin de ortak şekildeki hamleleri olarak görülen enerji yoğun sektörlerden daha az enerji gerektiren sektörlerin (hizmet sektörü gibi) gelişimine ağırlık vermesi, çözüm stratejileri arasında ifade edilmektedir.

Ülkemizde ise enerji verimliliği konusunda-

- ki mevcut durum, diğer gelişmekte olan ülkelerden çok da farklı değildir. Nitekim, OECD ülkeleri içinde elektrik kayıp-kaçak oranının yüksek olduğu bir ülke olarak gösterilen Türkiye'de artan enerji talebine karşın kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıtların rezervleri giderek tükenmektedir. Çözüm odaklılık açısından, son zamanlarda olumlu gelişme olarak bazı bölgelerde yeni doğalgaz rezervleri bulunsa da, enerjide dışa bağımlılığın azalmasını sağlayacak olan mevcut enerjinin verimli şekilde kullanılmasına, yeni teknolojilerle üretimi çeşitlendirme ve verimliliği artırma yoluna gidilmesine ilişkin uygun politikalar benimsenmesi uygun diğer çözüm yolları olacaktır. Bu çerçevede, örneğin sanayi ve hizmet sektörleri enerji tüketiminin yoğun olduğu sektörlerdir. Her ne kadar, 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte zorunlu uygulamalar farklı sektörlerde gerçekleşmiş olsa da, halen enerji verimliliği için belirlenen hedeflere ulaşmada istenilen randıman alın-

mamaktadır. Örneğin, Türkiye’de enerji tüketiminin yoğun olarak kullanıldığı faaliyetlerden biri de taşımacılıktır. Oransal olarak yolcu ve yük taşımacılığının neredeyse %90’dan fazlasının karayolu ile yapıldığı bilgisinden hareketle, karayolu taşımacılığında verimliliği arttırmak, çevreye daha duyarlı araçlarla (emisyonu düşük araçların kullanımı gibi) taşımacılık gerçekleştirmek ve demiryolu, denizyolu taşımacılığı gibi alternatif taşıma biçimlerine yönelmek, enerji verimliliğini düşürmeye yönelik yapılacak hamlelerden ulaştırma sektörü için sadece birkaçıdır. Nitekim, Avrupa Birliği’nin 2021’i raylı sistemler senesi olarak göstermesi ve farklı taşıma türlerini içinde barındıran kombine taşımacılığı yeşil lojistik unsuru olarak

önermesi de bu çerçevede Türkiye’deki enerji politikalarının düzenlenmesinde ve enerji verimliliği sağlamada politik ve yasal önceliklerin belirlenmesinde önemli göstergeler olduğu görüşümdedir. Özetle, önümüzde uzun ve engebeli bir yol bulunduğundan, özellikle politik, yasal, teknolojik açılardan gerekli düzenlemelerin ve yatırımların devamlı olarak yapılması gerektiğini düşünüyorum.

ESİN KOYUNCU

ENERJİ VERİMLİLİĞİNİN

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMAYA YANSIMASI

ENERJİ VERİMLİLİĞİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN ROLÜ

Gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçasını oluşturan enerjiye nüfus artışı, sanayileşme, yaşam standartlarındaki değişikliklere daha da fazla gereksinim duyulmaktadır. Enerjiye duyulan ihtiyacın artması, ekolojik rekabette sapma, fiyatların, sermaye ve kaynaklarda bozulma, cari dengede kırılma, dışa bağımlılık ve bütçe sorunu gibi birçok sorunu beraberinde getirmektedir.

Artan enerji yoğunluğu ve beraberinde getirdiği sorunlar başta çevre, gelecek, hayat kalitesi, adalet, tedbirsiz stratejiler ve prensipler yani büyüme ve gelişme arasında bir köprü görevi gören sürdürülebilir kalkınmanın her safhasını bütünüyle etkilemektedir. Enerji ile ilgili ortaya çıkacak her türlü olumlu veya olumsuz gelişme doğrudan sürdürülebilir kalkınmanın odak noktası olmaktadır. Bu bağlamda enerji verimliliği ve enerji tasarrufu bütünsel olarak ele alındığında destekleyici ana kavram sürdürülebilir kalkınma stratejileridir. Türkiye’de

sürdürülebilir kalkınma bilincini inşa ederken dağıtım, ulaştırma, aydınlatma, ısınma, sanayi gibi birçok alanda tedbirsiz prensipler oluşturulmalıdır.

YEŞİL ENERJİ PRENSİBİ

Nüfus artışı ve sanayi sektörünün gelişen dünyaya ayak uydurma çabası ile birlikte enerjiye olan duyarlılık artmıştır. Böylece enerji verimliliği ve enerji tasarrufu bir yöntemden ziyade, zorunluluk haline gelmiştir. Bu zorunluluğu daimi kılmak ve pozitif yönelimlerle elimine edebilmek adına enerji kaynaklarında daha az maliyet, daha az birincil kaynak kullanımı, daha az fosil enerji ile etkin üretim yaparak üretim, iletim ve tüketim safhasında daha az enerji kullanımı ile daha fazla üretim yapılmasını sağlayacak, bu da hem ekonomik parametrelere pozitif yansıtacak hem de enerjide kaynak kullanımı esnasında verimlilik artışına destek sağlayacaktır.

TÜRKİYE'NİN ENERJİ YOĞUNLUĞU

Enerji verimliliğini sürdürülebilir kılmak için kurumsal bir hafızaya sahip olmak son derece önemlidir. Türkiye'de oluşturulan verimliliğe ilişkin yöntem ve tedbirler tüm faktörlere uygun dizayn edilmelidir. Bilindiği üzere Türkiye, petrol ve doğalgaz gibi enerji kaynaklarından yoksundur. Bu kaynaklarda dışa bağımlılığın oldukça yoğun olması sebebiyle ülkede bu kaynaklarda enerjinin verimli tüketilmesi bir yöntem değil, zorunludur.

Riskleri aza indirmek ve arz güvenliğini artırmak adına geliştirilen politika ve stratejiler mevcut çevre ve sosyal şartlara göre sürekli evrilmektedir. Bu strateji ve politikalar mevcut dünya düzeninde de kısa ve uzun dönem olarak ayrı ayrı programlanır ve değerlendirilirse verimlilik ajandasına o kadar olumlu yansımacaktır.

Türkiye'de enerjinin en yoğun kullanıldığı sektörler: sanayi, elektrik, üretim, ulaşım ve konut olarak sıralanmaktadır. Böylece enerjinin dominant noktaları bu sektörler olmaktadır. Bu sektörlerdeki enerji yoğunluğu senaryosuna göre kısa vadede tedarik zincirinin artmayacağı ve üst düzey teknolojik gelişmeler kaydedilemeyeceğinden enerji verimliliğine yönelik sağlıklı ve mantıklı yöntemdir. Uzun vadede eksikliklere kompanse edebilmek için teknoloji yatırımlarına ilaveten alternatif kaynak arayışı ve kullanımı ile dışa bağımlılık azaltılarak hem enerjide hem bütçede hem de cari dengede verimlilik sağlanması mümkündür.

Söz konusu alanda yapılacak maddi ve manevi yatırımlar hem gelecek nesiller için hem mevcut hayat kalitesi için hem de sürdürülebilir kalkınmadaki küresel adalet sorununu çözmek için kritik öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır.

RÖPORTAJ:
ENES CEBE
EKONOMİ GAZETİCİSİ

Koray Koçer

Fazla Gıda
Pazarlama Müdürü

RÖPORTAJ

GIDA İSRAFINI

ÖNLEYEN BİR GİRİŞİM

FAZLA GIDA HAKKINDA

Fazla Gıda 2016 yılında Olcay Silahlı ve Arda Eren tarafından kuruldu. Sosyal bir girişim olarak öncelikle sunduğumuz bütüncül ve teknoloji tabanlı atık yönetim çözümleri ile iş ortaklarımızın gıda atığı kaynaklı karbon emisyon miktarını %50 oranında azaltmayı hedefliyoruz.

Atık yönetimi alanında geliştirdiğimiz teknoloji tabanlı çözümlerimiz ile Dünya çapında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından desteklenen 9 girişim arasındaki tek Türk girişim olduk.

Birleşmiş Milletlerin Oluşturduğu Gıda Kazanımı Hiyerarşisini kılavuz edinerek sunduğumuz atık yönetim sisteminde yer alan "Kaynağında Azaltım" modülü ile iş ortaklarımızla gıda atığı oluşumunun önüne geçmek istiyoruz. "İhtiyaç Sahiplerine Bağış", "Hayvan Yemi" ve "Enerji Üretimi ve Kompostlama" modüllerimiz ile de oluşan atığın

en yüksek sosyal, çevresel ve finansal fayda ile geri kazanımı için çalışmaktayız.

"GIDALARI YÜZDE 50 İNDİRİMLE TÜKETİCİYLE BULUŞTURUYORUZ"

FAZLA uygulaması da, atık oluşumunun önüne geçmek için 2021 yılında piyasaya sürdüğümüz çözümlerden biri. Bu uygulamayla, yerel işletmelerin satamadığı fakat bütünlüğünü koruyan taze yiyecek ve içeceklerini en az %50 indirimle tüketici ile buluşturuyor ve israfı önliyoruz.

"HER AY 1 MİLYON 100 BİNDEN FAZLA İHTİYAÇ SAHİBİNE KATKIDA BULUNUYORUZ"

Gıdanın adil dağıtımı ve ulaşılabilirliğinin artırılması için çalışan kardeş kuruluşumuz Gıda Kurtarma Derneği ile omuz omuza yürüyerek her ay 1 milyon 100 binden fazla ihtiyaç sahibine ulaşılmasına da katkı sağlıyoruz.

“GIDA İSRAFININ ÜLKEMİZE MALİYETİ 300 MİLYAR TL CİVARINDA”

Fazla Gıda olarak atık oluşumunun önüne geçmek için oluşturduğumuz B2B kanalda Fazla Gıda Market isimli pazaryerimiz sayesinde markalar atıl durumdaki gıda ve gıda dışı ürünlerini daha uygun fiyatlarla satışa sunabiliyor. Böylece satıcı kurumlar finansal kayıplarını önlerken alıcı kurumlar da uygun fiyatla ürüne ulaşıyor. Bu sayede israfın da önlenmesinde birlikte rol alıyorlar.

2021 yılında ilk defa B2C kanalda çalışma imkânı bulduğumuz ve yerel işletmeler ile tüketicileri bir araya getiren FAZLA uygulamamız da, oldukça benzer bir prensip ile çalışarak hayat pahalılığına yeni bir çözüm getiriyor. FAZLA; market, manav, fırın ve restoran gibi işletmelerin, Son Tüketim Tarihi yaklaşmasına karşın satışa dönüştüremediği fakat bütünlüğünü koruyan ürünlerini en az %50 indirimle tüketici ile buluşturarak gıda israfını önüyor.

“İŞLETMELER EKSTRA GELİR ELDE EDERKEN TÜKETİCİLER DE UCUZ ÜRÜNE ULAŞMIŞ OLUYOR”

İşletmeler elde kalma riski bulunan ürünlerini belirli kategoriler ile ayırarak sürpriz kutularda bir araya getiriyor ve tüketicinin işletmeye gelip alması için bir gel-al saati belirliyor. Bu bilgiler doğrultusunda oluşturulan kutular uygulamada listeleniyor ve tüketici dilediği kutuyu önden satın alarak hem daha uygun fiyata lezzetli birçok ürüne ulaşmış oluyor hem de işletme ile birlikte israf oluşumunun önüne geçebiliyor. İşletmeler de aksi halde çöpe giderek finansal kayba sebep olacak ürünlerini bu şekilde değerlendirerek ek gelir elde edebiliyor. Yani işletmeler ekstra gelir elde ederken tüketiciler de ucuz ürüne ulaşmış oluyor.

RÖPORTAJ:
MERVE HALHALLI
EKONOMİ GAZETİCİSİ

SİNAN VENTURA

KİRALABUNU.COM

KURUCU ORTAĞI

RÖPORTAJ

KİRALABUNU.COM:

“SATIN ALMA-KİRALA” MODELİ

SATIN ALMAYA ALTERNATİF OLARAK KİRALAMA YÖNTEMİ

Dünyada özellikle pandemi ile birlikte paylaşım ekonomisi büyümeye başladı. Satın almaya alternatif olarak gelişen kiralama yöntemi özellikle ülkemizde teknoloji ürünlerinin fiyatının yükselmesi, talebin düşmesi ve taksit kısıtlamalarıyla birlikte büyük bir potansiyel iş modeli haline geldi. Kiralabunu.com’u bu potansiyel ve ihtiyaç çerçevesinde bu yılın başında Alper Erdem, Cenk Yılmaz ile beraber kurduk. E-ticaret geçmişimizin olması kiralabunu.com’un bir iş modeli olarak büyümesinde de etkili oldu. Ağırlıklı sitede tüketicilerimize yüksek fiyatlı son teknoloji ürünlerini dönemlik ve aylık olarak kiralama hizmeti vermeye başladık. Hızlı bir şekilde yeni kategorilerde ürünler eklemeye başladık. Şimdilerde satın almaya alternatif olarak tüketiciler beğendikleri, ihtiyaç duydukları yüksek fiyatlı ürünleri uzun ya da kısa dönemli kiralamaya başladı. Kiralabunu.com, pandemide teknolojiye ulaşımın her

şeyden önemli hale geldiği bir dönemde ortaya çıktı. 1 yıllık bir geçmişi olan markamız yakın zamanda da önemli bir erken aşama yatırım aldı. Bir melek yatırımcı, Türkiye’nin kiralama platformu kiralabunu.com’un 7.5 milyon TL değerle yüzde 2’sine ortak oldu. Hedefimiz ilk 3 ayda şirketin yüzde 15’i için yatırım almak.

KİRALAMA MODELİ İLE MİLLİ SERVETİ CEPTE TUTMAK

Kiralama alanındaki fintech yatırımları ile Türkiye’de kısa sürede 3 milyar TL’nin üzerinde kiralama yapılmasını ve ilk oyuncu olarak Kiralabunu’nun en büyük pazar payını alarak çok hızlı bir büyüme göstereceğini öngörüyoruz. Özellikle yüksek fiyatlı ve ithalata bağımlı olduğumuz ürünlerde bu potansiyeli kullanmamız milli serveti tutmamıza neden oluyor. Birçok uzman, ülkelerin dış finansman açığını iyileştirmek için kiralama modelini öneriyor. 80 milyon nüfusa sahip Almanya’da kiralama sektörü yüzde 3-4 ara-

sında değişen bir büyüklüğe sahip. Milli ser-
veti dolapta değil cepte tutmak gerekiyor. Ki-
ralabunu.com da Türkiye’de alanında öncü bir
marka.

KİRALABUNU.COM KULLANICIYA ÖDEME VE FİYAT AVANTAJI SUNUYOR

Kiralabunu.com, yeni kategoriler açma-
yı ve aylık müşteri sayısını 2022 yılının ilk üç
ayında 5000 kullanıcıya çıkarmayı hedefliyor.
Kobilere yönelik ürünlere yatırım planı bulu-

nuyor. Kiralama sistemiyle birçok ürünün
rahatlıkla kullanılmasını sağlıyor. İşletmele-
rin sermayesinin cepte kalması, böylelikle
yabancı sermayenin güvenle ülkeye gir-
mesi mümkün hale geliyor. Kiralama siste-
mi kullanıcıya hem ödeme ve fiyat avantajı
sunuyor. Kur farkı nedeniyle yaşanan satın
almadaki handikap kiralama sistemi saye-
sinde daha rahat atlatılabiliyor. Bu avantajın
rahatlığına alışan kullanıcıların geri bildiri-
miyle kiralama sisteminin ülkemizde daha
yaygınlaşacağını düşünüyoruz.

kiralabunu+

RÖPORTAJ:

MERT YILDIRIM- BERKAY KARAKAYA
EKONOMİ GAZETİCİSİ

Hüseyin Öztürk

Moda ve Hazır Giyim
Federasyonu (MHGF) Başkanı

HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN

DÖVİZ KURU SINAVI

RÖPORTAJ

ÜLKEMİZ TEKSTİL SEKTÖRÜNDE SAHİP OLDUĞU MUKAYESELİ AVANTAJLARINI SON YILLARDA KAYBETTİ

Sektörel konumu itibariyle Moda ve Hazır Giyim Federasyonu (MGHF), emek yoğun sektörlerden birisi olan hazır giyimin ağırlıkta olduğu, bölgesel ve sektörel 33 derneğin içinde bulunduğu ve yaklaşık 10 bin üyesi olan gönüllülük esasına dayalı bir kuruluştur. Konumsal durumumuz itibariyle bir değerlendirme yapılacak olduğunda ülkemizin son yıllarda tekstil sektöründeki göreceli avantajlarını kaybettiğini görüyoruz. Bu bağlamda ülkemiz tekstil sektöründe yatırımcıların gözettiği; insan kaynağı, coğrafi konum, girdi maliyetinin standartı gibi unsurlar açısından mevcut ekonomik koşulların da etkisiyle 10-15 yıl öncesindeki avantajlı konumunu kaybetti.

GÜNÜMÜZDE ÖZELLİKLE DÖVİZ KURLARINDA YAŞANAN DALGALANMALAR HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNDEKİ FİYATLAMA MEKANİZMALARINDA BELİRSİZLİĞE SEBEP OLMAKTADIR

Hazır giyim sektörü, işleyişi itibariyle hammadde ve girdilerin nihai ürün için alınan siparişlere göre önceden vadeli olarak temin edilmesi usulüyle çalışır. Günümüzde özellikle döviz kurlarında yaşanan dalgalanmalar bu anlamda fiyatlama mekanizmalarında belirsizliğe sebep oluyor. Ayrıca dünyada hammadde fiyatlarındaki yükselişler maliyetlerde bir artışı beraberinde getirirken bu durum yerelde de tüccarların girdileri daha da yüksek fiyatlardan satmasına sebebiyet veriyor. İşveren maliyetlerinin yükselişi, eğitim sistemimizin istihdama yönelik pratiklerden kopuk oluşu da ülkemizde tekstil sektöründe üretim maliyetlerini arttıran diğer faktörler olarak yer alıyor. Haliyle tedarikçilerin işlerini

sürdürüp sürdüremeyeceği konusunda bir belirsizlik oluşmakta ve sektöre yönelik yatırımlarda azalma meydana geliyor.

2022 YILINDA HAZIR GİYİM ÜRÜNLERİ %70-%80 ORANINDA ZAMLANARAK RAFLARDA YERİNİ ALACAK

İçinde bulunduğumuz dönemde ülkemizde tecrübe edilen yüksek enflasyonun hazır giyim sektöründe ilerleyen dönemde kendisini çok şiddetli şekilde hissettireceğini düşünüyorum. Şu anda raflarda yer alan ürünler yaklaşık 5-6 ay öncesinin hammadde maliyetlerine göre fiyatlanmıştı. Ancak bugün sipariş edilecek ürünler 2022 yılının ilk aylarında raflarda yer aldığı fiyatların şu andakinden yaklaşık %70-80 daha fazla olacağını öngörüyorum. Bu durum hem ürünlere yönelik talepte hem

de üretim ve istihdam tarafında büyük düşüşlere sebep olacaktır.

ÇÖZÜM DÖNGÜSEL EKONOMİDE

Hazır giyim sektöründe artan fiyatlara yönelik getirilecek çözüm önerisi noktasında döngüsel ekonomiye önem verilmelidir. Burada döngüsel ekonomi açısından baz alınması gereken hem ikinci el hazır giyim ürünlerinin yeniden kullanılması hem de mevcut bazı ürünlerin geri dönüşümünün sağlanarak tüketimde değerlendirilmesidir. Özellikle İskandinav ülkelerinde belirli süredir benzer uygulamalarının görüldüğü döngüsel ekonomiyle çevresel kazanımların yanı sıra kaynak kullanımında verimlilik açısından ekonomik alanda da belirli faydalar sağlanmaktadır.

RÖPORTAJ:

ENES CEBE

EKONOMİ GAZETİCİSİ

İsmail Baş

Rentrovi
Kurucu Ortak

RÖPORTAJ

EMLAK PİYASASINA

ÇÖZÜM GETİREN BİR GİRİŞİM

RENTROVİ NEDİR?

RentRovi ev sahipleri ve kiracılar için uçtan uca bir yönetim sunan orta ve uzun dönem dijital ev kiralama platformudur. Tamamen güvenilir ve şeffaf bir şekilde çalışmalarımızı sürdürdüğümüz RentRovi'yi, kiracı ve ev sahibi arasındaki süreci yönetmek ve ekstra maliyetleri ortadan kaldırmak amacıyla 2019 yılında kurduk.

Projemiz, 2020'de Koç Üniversitesi Girişimcilik ve Araştırma Merkezi (KWORKS) Hızlandırma Programına seçilen 8 projeden biri oldu. Ayrıca Koç Vakfı, Koçfinans ve Emlakjet Jetsat birimi ile iş birliği yapmaktayız.

“KİRACILAR HAKSIZ KİRA ARTIRIMINA MARUZ KALABİLİYOR”

2019'un sonlarına doğru kurduğumuz RentRovi ile faaliyetlerimize süratle devam ediyoruz. Bu platformun oluşmasındaki et-

kenlerden biri hızla dijitalleşen dünyada birçok sektörün değişimine şahit olmamız ve bu değişimi kaçırmak istemememizdir. Projenin doğuşundaki bir diğer etken de Türkiye'de gayrimenkul kiralalarında insanların birçok sorunla karşılaştığını görmemiz oldu.

Doğru olmayan konum bilgileri, değerinin fazlasında gösterilen kiralar ve maliyeti artıran depozito ve komisyon ödemeleri. Bunların yanında bir sorunla karşılaştığında ev sahibi ile kiracı kiminle iletişime geçecek. Ev sahibi açısından bakarsak güvenilir bir kiracı bulma derdi baş gösteriyor. Kiracı ise haksız kira artırımlarına maruz kalabiliyor. Bu yüzden ilanların doğruluğuna son derece önem veriyoruz. Platformumuzdaki ilanlarda bir yanlışlık olması halinde o zamana kadar ki masrafları iade ediyoruz.

“DEPOZİTO VE KOMİSYON DERDİNDEN KURTARIYORUZ”

Konut kiralamalarında komisyonlu ve komisyonsuz olmak üzere çeşitli modellerimiz var. Bu modelleri temiz bir şekilde anlatmak istiyorum.

Öncelikle evin değerlemesini yapıyoruz. Kira tutarı hesaplandığında ev sahibi isterse senelik kira tutarını bir anda alabilir veya aylık kira garantisini seçebilir. Senelik kirayı bir anda almak isterse yüzde 10 hizmet gideri +KDV düşerek tutarı kendisine teslim ediyoruz. Bu durumda ev sahibi, “her ay düzenli kira alabilecek miyim?” derdinden kurtulup istediği takdirde bir kredi gibi senelik kirasını peşin almış oluyor.

Kiracı ise ilk ay depozitoyu ve komisyonu bir anda cebinden vermiyor. Komisyon ve depozito tutarı, aylık kiranın içine 12 aya bölünmüş şekliyle ilave ediliyor. Yani kiracı toplu vermek yerine 12 ay taksitle vermiş oluyor. Ayrıca piyasada bazı mülklerde 3 depozito istendiği de oluyor. Biz ev sahibini garantiye aldığımız için depozitoyu 1’e indiriyoruz. Diğer yandan depozitosuz modellerimiz de var. Depozito, kiracıyı ilk kiralamada çok zorlayan bir faktör. Özetle biz kiracıyı depozito ve komisyon derdinden kurtarıyoruz.

“KİRA FİYATININ ŞİŞİRİLMESİNE MÜSAADE ETMİYORUZ”

Ev sahibini ortalama 7 gün içinde düzenli gelire sahip kiracılarla eşleştiriyoruz. Buna ek olarak aidatların takibi, ödemelerin takibi ve konut sigortası da yapıyoruz. Bunları yapmadan önce kiracı ve ev sahibi seçiminde

son derece titiz davranıyoruz. En önemlisi ev değerlemesini yaparken adaletli davranıyoruz.

Bakıldığı zaman doğru değerlendirme çok önemli. Bu konuda uzman değerlendirme ekibimiz var. Bir yerin fiyatı neyse o olmalı. Amacımız işimizi en iyi şekilde yaparak kiracıyı korumak ve evleri hızlı ve adil bir şekilde kiracılarla buluşturmak. Fiyatları şişirme gibi bir derdimiz yok. Buna da müsaade edemeyiz.

“KULLANICILARIMIZA EKSTRA AVANTAJLAR SUNUYORUZ”

Saydıklarına ilaveten bizi tercih eden ev sahipleri ve kiracılarına farklı kolaylıklar ve avantajlar da sağlıyoruz. Eşleştirme yaptığımız evde, ev sahibi bir sıkıntı ile karşılaştığında RentRovi aracılığıyla uygun maliyetlerle ustalara erişebiliyor. Öte yandan kullanıcılarımız, Arçelik marka beyaz eşya ve TV’lerde yüzde 20’ye varan indirim imkanından yararlanabiliyor.

Şimdiye kadar 250’ye yakın konutu kiracılarla buluşturduk. İstanbul’da aktif olarak faaliyet sürdürüyoruz ve en kısa zamanda Türkiye’nin en büyük 15 şehri, Balkanlar ve MENA bölgesine açılmayı hedefliyoruz.

YENİ E-KONOMİ

RÖPORTAJ:

BERİVAN GÜNEŞ

EKONOMİ GAZETİCİSİ

DERİNLEŞEN YOKSULLUKTAN

YAYGINLAŞAN YOKSULLUĞA

RÖPORTAJ

ÇORBADA TUZUN OLSUN DERNEĞİ

Her gün sahada, toplumdan soyutlanan evsizlere, güvenli ve sağlıklı gıdaya mobil gıda bankacılığı ile erişirmek başta olmak üzere temel insani yardımlar yaparak destek olmakta ve evsiz dezavantajlı bireylerle iletişim kurmaktayız. Kurulan iletişim aracılığıyla, sokakta yaşayan evsizlerin kimlik ve G0(Genel Sağlık Sigortası ve yardımlar) çıkararak kayıtlı yaşamasına, sağlık ve sosyal hizmetlerden gönüllülerimizin refakati aracılığıyla yararlandırarak topluma katılmalarını sağlıyoruz. Topluma katılım sağlamalarıyla birlikte modelin diğer basamakları; rehabilitasyon, barındırma ve istihdam (veya engel yaşlılık durumunda bakımevlerine yerleştirme) ile evsizleri topluma kazandırıyoruz. 2014'ün son çeyreğinde başladığımız bu yola 2017 yılında kurumlaşarak devam ettik.

ESKİNİN ORTA SINIFI BUGÜNÜN YENİ YOKSULU...

Dernek kurulduğunda dünyada ve toplumda farklı koşullar vardı. Pandemi öncesinde beliren krizler mevcut sürecin içerisinde kontrollü bir kontrolsüzlüğe gebeydi. Zaman içerisinde yoksulluk ve evsizliğinde artmasını öngörüyoruz ama bu süreç pandemi ile birlikte daha hızlı bir şekilde gerçekleşti.

Son iki yıl yoksulluğun derinleştiği bir dönem oldu. Yani yoksulluk içerisinde olan dezavantajlı kişilerin yoksulluğu daha da arttı diyebiliriz. Daha sonra bunun ötesine geçtik. Farklı bir noktayı yaşamaya başladık. 'Yeni yoksul' diye adlandırılan bir sınıf belirdi. Orta sınıftan belirli bir kesim yoksullaşmaya ve evsizleşmeye başladı. Mevcut şartlarla önümüzdeki süreçte daha çok artacak ve yaygınlaşacak. O nedenle son birkaç yılda iki tür yoksulluğun söz konusu olduğunu söyleyebiliriz. 'Derinleşen Yoksulluk' ve yeni yoksulların ortaya çıktığı 'Yaygınlaşan Yoksul-

luk'. Tüm bu karşı karşıya kaldığımız evsizlik popülasyonu krizi ve evsizlik riskindeki artışa yönelik, planlı ve aşamalı bir şekilde planlama yaparak bu süreci tersine çevirmeliyiz.

SOSYAL YARDIM POLİTİKALARI İYİLEŞTİRİLMELİ, VERGİ MUAFİYETİ SAĞLANMALI.

Eskiden evsizler için bir günlük yemek karşılayanlar oluyordu. Şu an belirli sayıda kişi için askıya yemek bırakılıyor. Eskisi gibi tüm günün yemeğini karşılayabilen bağışçı sayısı azaldı. Buna oranla kaynak yaratmak sivil toplumda daha da zorlaştı. Pandemi başında gizli evsiz olarak adlandırdığımız yoksul hanelere koli yardımlarında bulunuyorduk. Daha sonrasında nerdeyse 1 yıl içerisinde aynı miktarda parayla bir önceki yıldaki kolinin yarısı kadar küçük koli hazırlanabiliyordu. Şu an geldiğimiz

noktada aynı rakamlarda küçük koli dahi yapmak mümkün değil.

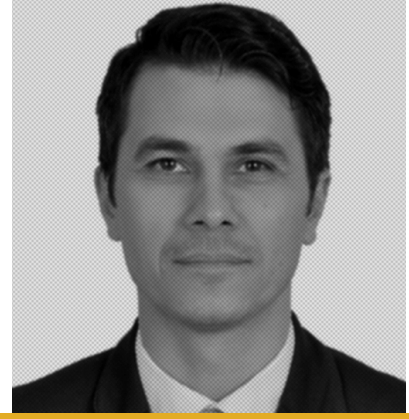
Sosyal yardımlar konusunda politika geliştirip temel ihtiyaç yardımları, barındırma, sağlık vb. hizmetlere ulaştırma konuları başta olmak üzere ihtiyaç sahiplerine yapılan desteklere yönelik vergi muafiyetleri oluşturulması gerekiyor. Yerel üretimin desteklenmesi adına da belirli vergi düzenlemeleri yapılmalı.

RÖPORTAJ:

ÖZLEM EKMEKÇİ

EKONOMİ GAZETİCİSİ

CEM ANADOL

SELÇUK ECZA DEPOSU

Satınalma Müdürü

RÖPORTAJ

SAĞLIK SEKTÖRÜNE

İLİŞKİN DEĞERLENDİRME : SELÇUK ECZA DEPOSU

İLAÇ İSRAFI SÖZ KONUSU

İlaç kullanım ihtiyacı ülkemizde maalesef çok yanlış anlaşılmaktadır. Ülkemizde sadece mevsimsel olarak değil, ilaç kullanımını israf olarak gün geçtikçe artmaktadır. Doktor tavsiyesi değil de tanıdık tavsiyesi ile kullanılan ilaçlar hem sağlığımızı tehdit etmekte hem de israfa yol açarak ülkemize maddi yönden zarar vermektedir. SGK'nın ödemediği ilaçlar bence gerçekten kullanılmasa da olur dediğimiz ilaçlar. Son zamanlarda SGK'nın ödemediği ilaçlara bakarsak Tiyokolsikozid bunlardan biri, haricen kullanılan ağrı kesici kremler. Kullanılmadığı zaman ne gibi sorunlar çıkabilir ki?

ÜLKEMİZDEKİ İLAÇ KRİZİ DÖVİZDEKİ DALGANMALARDAN KAYNAKLI

İlaçların büyük bir kısmı ithal edildiğinden dolayı dövizdeki bu durum ülkemiz adına

- olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Dövizdeki
- bu dalgalanmalardan dolayı ülkemizde ilaç
- krizi yaşanmaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafın-
- dan yapılan denetimlerde cezalar yazıldığını
- biliyorum. İlaçlarda bilindiği gibi kare kod
- sistemi var. Kare kodlu ilaçların takibi için-
- de Sağlık Bakanlığı tarafından kurulan ilaç
- Takip Sistemi sayesinde hangi ilacın nerde
- olduğunu takip etmek mümkün. Bu sebeple
- Sağlık Bakanlığı için ilacın nerde olduğunun
- tespiti mümkün.

İLAÇLARIN EKSİKLİĞİ ECZACIYI DA ETKİLİYOR

Eczacılarımız ilaçları üretmediklerin dolayı depolar aracılığı ile ilaçları temin edebilmektedir. Bu yüzden de piyasada olmayan ilaçlardan sorumlu olmaları düşünülemez. Eczacılar sattıkları üründen para kazanıyorlar. Haliyle ilaçların olmayışı en az hastalar kadar onları da etkiliyor. Bu yüzden de piyasada olan ilacı satmak isterler.

TEDAVİSİ PAHALI OLAN HASTALIKLARIN MASRAFLARI DEVLET TARAFINDAN KARŞILANMALI

Vatandaş olarak SMA, kanser gibi tedavisi pahalı olan hastalıkların tedavi masraflarının devlet tarafından karşılanmalı. SGK'nın da gerçekleştirdiği gibi ödemedi çıkarılması gereken ilaçlar var. Bildiğiniz üzere ilaçların tedavi dozları var. Bu dozların tamamı kullanıldıktan sonra hastalığa faydası oluyor. O kadar gereksiz yere devlet ödemesinde olan ilaç var ki bu gereksizlikten dolayı ilaç kullanımına bile dikkat etmiyoruz. Bütün evlerde yarım kalan ilaçlar, dolaplarda yarım kalan şuruplar kesinlikle vardır. Bu tür ilaçların (öksürük şurupları, hafif ağrı kesiciler, ağrı kesici kremler, antibiyotikler vb.) devlet ödemesinde olmasından dolayı SMA, kanser gibi tedavisi pahalı olan hastalıkların masrafları da insanlardan alınıyor ve bu tür hastalıklara sahip olan insanların ekonomik gücü yoksa maalesef ölümü bekliyor.

ÇOK KRİTİK BİR İŞ YAPIYORUZ

Sektörümüz insan sağlığıyla ilgili olduğundan dolayı çok hassas olmak durumundayız. Çok kritik bir iş yaptığımızın farkındayız. Yeri geliyor hastalar ve hasta yakınları bulamadıkları ürünler olduğu zaman bize ulaşıyorlar. Onlara yardımcı olmak güzel bir duygu. Eczaneler aracılığı ile ulaştırdığımız ilaçlar sayesinde hastalarımıza derman olmak ve onların sevinçlerini birlikte yaşamamızın hazzını tarif edemem. Bunun yanında ilaçlarını ulaştırdığımız halde tedaviye cevap vermediklerinden dolayı vefat eden hastalarımız da oluyor. Bunlarda aynı şekilde çok üzücü ve yıkıcı olabiliyor. Allah herkese şifalar nasip eylesin.

ÖZLEM EKMEÇÇİ

EKONOMİNİN

SAĞLIK SEKTÖRÜNE ETKİSİ

DÖVİZ KURU İLAÇ SEKTÖRÜNÜ DE ETKİLEDİ

İçinde bulunduğumuz ekonomik krizin getirdiği hayat pahalılığı alım gücünü her geçen gün daha da azaltırken insan yaşamını en önemli sağlık unsurunu da etkileyerek sağlık sektöründe ilaçların tedarik maliyetlerinin artmasına, tedarikinin zorlaşmasına ve insanların ilaca ulaşımının güçleşmesine sebep oldu.

Ekonomik darboğazın yaşandığı bu süreçte 8 Eylül 2021 Çarşamba günü yayınlanan resmî gazetede, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Kurulu Kararı ile 52 adet ilacın SGK kapsamından çıkarıldığı yayınlandı. Yayınlanan bu karar ile vatandaşın ödeyeceği fiyat farkı %5 oranında artmış ve kullanılan ilaçların benzer olanlarından sadece bir kutusunun SGK kapsamında karşılanacağı ifade edilmişti.

TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİNDEN AÇIKLAMA

Her geçen gün artan döviz kuru karşısında TL'nin değer kaybetmesi, alım gücünün düşmesi, kış aylarında artan ilaç ihtiyacına karşılık çıkarılan bu kanun ile de vatandaş daha da mağdur duruma geldi. Tüm bu süreçte yıllık belirlenen ilaç kurunun yaşanan enflasyon artışı karşısında değersiz kalması piyasada 650 ilaca ulaşımı güçleştirerek eczanelerde ilaç kıtlığına vatandaşın da ilaç tedavisine ulaşımını güçleştirdi.

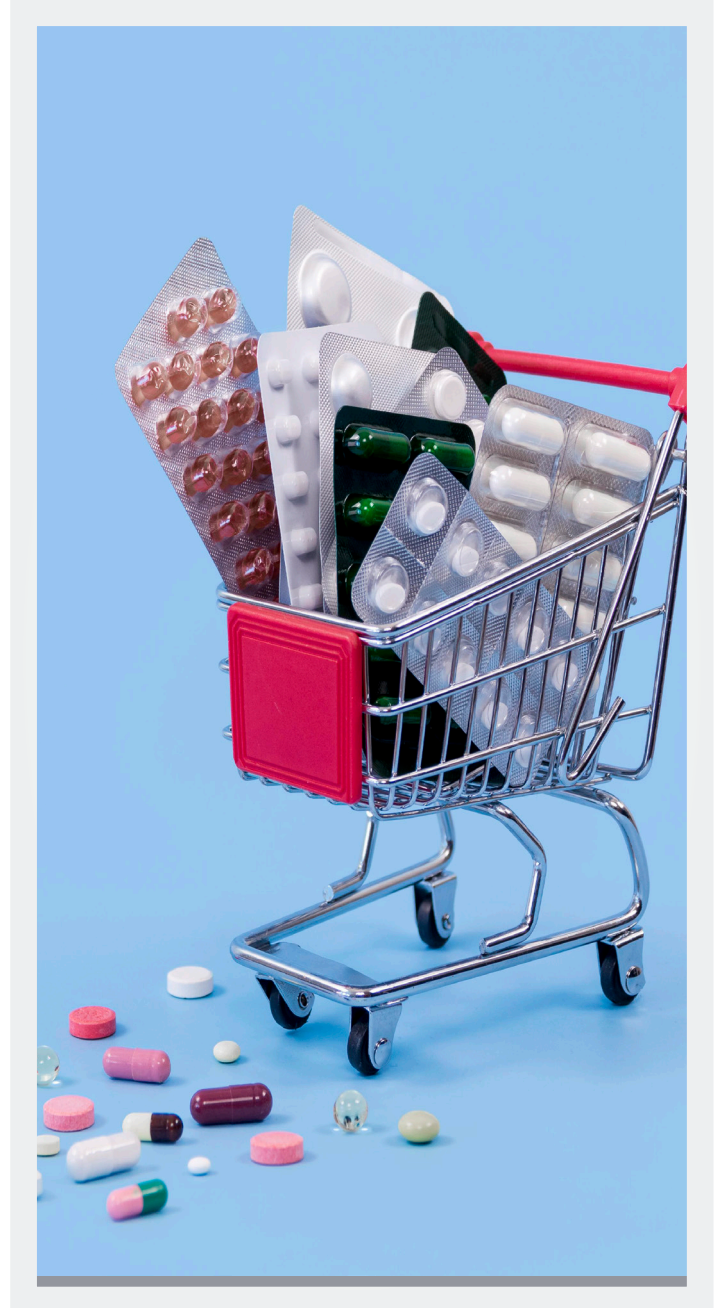
Devlet tarafından artan, kurun fırsat bilinerek sektörde "stokçuluk" yapıldığı iddiaları üzerine ecza depolarına denetlemeler düzenlendi. Tüm bu ithamlara maruz kalan Türk Eczacılar Birliği (TEB), eczacıları 'stokçulukla' itham eden söylemlere tepki göstererek, "Üretim ve tedarik kaynaklı ilaç yokluğunun sorumlusu kesinlikle eczacılar değildir" açıklamasını yaptı.

İLAÇ ENDÜSTRİSİ SENDİKALARININ ÖNERİLERİ DİKKATE ALINMALI

Bazı ilaç sendika ve dernekleri, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'dan ilaç kuru ile ilgili çözüm önerilerini ilişkin ilaç kurunun şubat ayı beklenmeden açıklanması ve uygulamaya alınması, ayrıca yaşanabilecek kur değişimlerinden sektörün önümüzdeki sene içinde büyük kayıp yaşamaması adına kurda yıl içinde birden fazla güncelleme yapılması talebinde bulundular.

Hazine Maliye Bakanlığının yeni mevduat sistemi olarak açıkladığı Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat sisteminin ardından dolar kurunda meydana gelen düşme sonucu Türk lirası değer kazanmaya başlasa da volatilitenin yüksek olması, döviz kuru anlaşmasında ilaç endüstrisinin önerileriyle dikkate alınmalı. Talepler, mümkünse ocak ayı beklenmeden ve yılda birkaç kez, yıllık kur ortalamasının %70'i dikkate alınması yapılması yönünde.

TEŐEKKÜRLER...

YENİ E-KONOMİ Dergisinin “YETERSİZ BAKİYE!” başlıklı dördüncü sayısında desteklerini bizden esirgemeyen; Hüseyin Öztürk’e, Berk Çakar’a, Cenk Tülemek’e, Doç. Dr. Berk Küçükaltan’a, Koray Koçer’e, Sinan Ventura’ya, İsmail Baş’a, Cem Anadol’a, Ekrem Aydoğan’a, Çorbada Tuzun Olsun Derneğine ve ayrıca halk röportajlarımıza katılan beyaz yakalıya, endüstri mühendisine, genç girişimciye, avukata, yeni evli çifte, taksi Őoförüne ve genç işsize teşekkür ederiz.

BI HAREKETİNE BAKAR hayat

EMNİYET KEMERİ KULLANIMI
KAZA SONRASI

Can Kaybı Riskini

%45

Ağır Yaralanma
Riskini

%60

Oranında Azaltır.

